

İİ HABER MARKTAN

İoan Vaatizedici

1 İsus Hristozun, Allahın Oolunun, İi Haberi başlantısı.

² Nicä yazılı prorok İsayanın ki-yadında: «Tä, Bän yollêêrim habercimi Senin önün sora, angısı hazırlayacak yol Sana».

³ «Baaranın sesi çol erdä işidiler: „Saabiyä yolu hazırlayın, yolcaazları uzladın“».

⁴ İoan geldi, çol erdä vaatiz ederek hem nasaat ederäk, ani insan lääzım dönsün günahlarından Allaha hem vaatiz olsun, ki baaşlamak edensinnär.

⁵ Bütün İudeya erlerindän, İerusalim kasabasından gelärdilär da hepsi vaatiz olardılar ondan İordan dere-sindä, kendi günahlarını açıklarak.

⁶ İoan giyimniydi devä yapaa-sından rubaylan, kuşanıktı deridän kayışlan, iyärdi çekirgä hem kır arı balı.

⁷ İoan nasaat edärdi: «Benim ardıma geler O, Kim taa kaavi bendän. Bän diilim yakışıklı iilip çözmää Onun ayak kaplarının tasmalarını.

⁸ Bän sizi suylan vaatiz ettim, ama O sizi Ayoz Duhlan vaatiz edecek».

*İsus vaatiz olêr,
şeytandan denener*

⁹ O vakit Galileyadan, Nazaret kasabasından, geldi İsus, da İoan vaatiz etti Onu İordan deresindä.

¹⁰ Su içindän çıkararak, O* hemen gördü, nicä gök açıldı, da Ayoz Duh, bir guguş gibi, Onun üstünä kondu.

¹¹ Göklerdän bir ses işidildi: «Sän-sin Benim sevgili Oolum, Sendä Benim isleeliim».

¹² Bundan sora Duh İsusu çol erä çabuk götürdü.

¹³ Çolda O kırk gün bulundu, neredä şeytandan denenmiş oldu. Canavarlar arasında bulunurdu, da angillär Ona izmet edärdilär.

İsusun ilk üürenicileri

¹⁴ Açan İoanı kapadılar, İsus geldi Galileyaya, nasaat ederäk İi Haberi Allahın Padişahlı için.

¹⁵ Da deyärdi: «Vakit tamannandı, Allahın Padişahlı yaklaştı. Günahlarımızdan Allaha dönün hem İi Haberi inanın».

¹⁶ Geçip Galileya gölün boyundan, İsus gördü Simonu hem Andreyi, onun kardaşını. Onnar su içinä süzmeleri atardılar, zerä balıkçıydılar.

¹⁷ İsus onnara dedi: «Gelin Benim ardıma, sizi insan tutan yapacam».

¹⁸ Onnar çabuk süzmelerini brak-tılar da Onun ardına yollandılar.

¹⁹ Gidip biraz ileri, İsus gördü Zevedeyin oolunu, İakovu, hem kardaşını İoanı, angıları kayık içinde süzmelerini tertiplärdilär.

²⁰ İsus hemen çaardı onnari. Onnar bobalarını, Zevedeyi, kayıkta

işçilärlän braktılar da kendileri İisusun ardına gittilär.

*Sinagogada
fena duhlu adam alıştırılêr*

²¹ Kapernaum kasabasına geldilär. Tezdä, cumertesi günü, İsus sinagoga içinä girdi, üüretmää insanı başladı.

²² Onun üüretmesinä şaşardılar, zerä üüredärdi onnari nicä bir adam, angısında var zaabitlik, diil nicä bilgiçlär.

²³ Taman o vakıt onnarın sinagogasının içinde bulunardı bir adam, angısı fena duhlan tutulmuş. O başladı baarmaa:

²⁴ «Ne isteersin bizdän, Nazaretli İsus? Geldin bizi kaybetmää mi? Bilerim, kimsin Sän, Sän Allahın Ayozuysun!»

²⁵ Ama İsus takazaladı onu da dedi: «Sus da çık bu adamdan!»

²⁶ Ozaman fena duh adamı sarsaladı da sora, bir keskin seslän baarırıp, ondan çıktı.

²⁷ Hepsi şaş kaldılar da biri-birinä sorardılar: «Nedir bu? Nesoy eni üüretmektir bu? O artık fena duh-lara zaabitliklän sımarlêêr, da onnar Onu sesleer!»

²⁸ Galileyanın bütün dolayında İsus için hereri haber çabuk daaldı.

*İsus Petrinin kaynanasını
alıştırêr*

²⁹ İsus İakovlan hem İoannan sinagogadan çıktı, Simonun hem Andreyin evinä gitti.

³⁰ Simonun kaynanası patta sıtmadan hasta yatardı. Bunun için İsus çabuk haber verildi.

³¹ İsus, yaklaşıp, tuttu onu elindän da yardım etti, kalksın. Sıtma

onu braktı, da karı izmet etmää onnara başladı.

³² Avşamnen, gün kauşmasında, hepsi hastaları hem fena duhtan tutmuşları İsusla getirärdilär.

³³ Kapu önündä insan bütün kasa-badan toplandı.

³⁴ Hertürlü hastalıklardan O çok insan alıştırardı. Çıkarardı çok fena duhları da brakardı sölesin-när, zerä onnar bilirdilär, ani O Hristos.

³⁵ Ertesi günü çin-sabaalän İsus kalktı da, çıkıp evdän, bir sapa erä gitti, neredä dua edärdi.

³⁶ Simon hem kim onunnandı, gittilär İsusla aaramaa.

³⁷ Açan buldular, dedilär Ona: «Hepsi Seni aarêêr».

³⁸ O cuvap etti onnara: «Gidelim dolay küülerä /hem kasabalara/, ki orada da nasaat edeyim, zerä bunun için çıkıp-geldim».

³⁹ Gitti, nasaat etsin bütün Galileyanın sinagogalarında da fena duh-ları çıkarsın.

Lepralı hasta paklanêr

⁴⁰ İsusla geldi bir lepralı adam, diz çöktü Onun önündä da yalvardı: «Eer istärsedyin, var nasıl beni pak-layasın».

⁴¹ İsusun canı acıdı da, uzadıp elini, diidi ona da dedi: «İsteerim, paklan!»

⁴² Birdän lepra onu braktı, da bu adam paklandı.

⁴³ İsus tez yollandırdı onu da sı-kıdan sımardı:

⁴⁴ «Bak, sölämeyäsin kimseyä, ama git da gösteril popaza. Kendi paklanman için getir ne Moisey sı-raladı, ki şaatlık olsun insana».

* 1:10 Kimi geç tekstlerdä «O» – İoan.

⁴⁵ Bu adam sa, çıkıp oradan, başladı söylemää hem haber vermää bunun için hererdä. Ölä, ani sora İsus hiç bir kasabaya açıkta girämärdi. O dışanda, sapa erlerdä durardı, da insan her taraftan Ona gelärdi.

*İsus alıştırêr
kötürüm adamı*

2 Birkaç gündän sora İsus enidän geldi Kapernaum kasabasına. İşidildi, ani O evdä.

² Ölä çok insan toplandı, ani kapunun dışanda artık durmaa er yoktu. İsus annadardı onnara Allahın sözünü.

³ Ona birkaç adam geldi, getire-räk bir kötürüm hasta, angısını dört kişi taşıyardı.

⁴ Çünkü yaklaşamardılar Ona kalabalık beterinä, açtılar evin örtüsünü, neredä bulunurdu İsus, da indir-dilär hastayı döşek üstündä.

⁵ İsus, görüp onnarın inanını, dedi kötürüm adama: «Oolum! Günahların baaşladı».

⁶ Bilgiçlerdän kimisi, angıları oturdılar orada, kendi-kendilerine düşünärdilär:

⁷ «Neçin bu adam Allahı bölä kötüleer? Kim, Allahtan kaarä, var nasıl günahları baaşlasın?»

⁸ İsus birdän içyandan duydu, ani onnar bölä düşünärlär, onuştan dedi onnara: «Neçin ölä düşünärsiniz üreklerinizdä?»

⁹ Ne taa kolay: kötürüm adama demää „Günahların baaşlandı mı“, osa demää „Kalk, al döşeeni da gez mi“?

¹⁰ Ama ki biläsiniz, ani Adam Oolunun var kuvedü er üstündä günahları baaşlasın...»,

¹¹ dönüp kötürüm adama, dedi: «Sana sımarlêêrim: kalk, al döşeeni da git evä!»

¹² Çabuk bu kötürüm adam hepsinin önündä kalktı, aldı döşeeni da çıktı dışarı. Hepsi şaşardılar, Allahı metinneyeräk, deyärdilär: «Bölä iş hiç bir sıra bilä görmedik!»

İsus çaarêr Leviyi

¹³ İsus enidän çıkıp-gitti göl boyuna, hepsi insan Onun yanına toplandı, da O onnarı üüredärdi.

¹⁴ Oradan geçärkän, gördü Leviyi, Alfeyin oolunu, ani oturdu erdä, neredä harç toplanardı, da dedi ona: «Gel Benim ardıma». Leviy kalktı da gitti Onun ardına.

¹⁵ Açan İsus Leviyin evindä konaklanardı, çok harççılar hem günahkerlär Onunnan hem üürenicilerinnän barabar sofrada bulunardılar. Bölä çok kişi vardı, ani Onun ardına gidärdilär.

¹⁶ Kimi bilgiçlär fariseylerdän gördülär, ani harççılarla hem günahkerlär bilä iyer, onun için dedilär Onun üürenicilerine: «Neçin O iyer /hem içer/ harççılarla hem günahkerlär barabar?»

¹⁷ İsus, işidip bunu, cuvap etti onnara: «Doftor läözüm diil sa olanara, ama hastalara. Bän gelmedim, çaarayım dooruları, ama günahkerleri, /Allaha dönsünär/».

Oruç için soruş

¹⁸ İoanın üürenicileri hem fariseylär oruç tutardılar. Birkaç kişi geldilär İsus da sordular: «Neçin İoanın hem fariseylerin üürenicileri

oruç tutêrlar, ama Senin üürenicilerin tutmêrlar?»

¹⁹ Da dedi onnara İsus: «Var mı nasıl güveenin dostları oruç tutsunlar, açan güvää yannarında? Nekar vakıt yannarında güvää, onnar oruç tutmazlar.

²⁰ Gelecek vakıt, açan güvää alınacak onnardan, ozaman, o gün, onnar oruç tutacak.

²¹ Kimsey eski rubaya eni yama yamamêr, zerä eni yama taa pek eski rubayı yırtêr. Sonda yırtık taa büük olêr.

²² Kimsey eni şarabı eski tulumnar içinä doldurmaz, zerä eni şarap patladêr tulumnarı. Şarap dö-küler, tulumnar da zän olêr. Eni şarabı läözüm doldurmaa eni tulumnar içinä».

Ne düşer cumertesi yapmaa?

²³ Oldu ölä, ani bir cumertesi günü İsus ekinnär içindän geçärdi. Gidärkän yolda, Onun üürenicileri başak koparmaa başladılar.

²⁴ Fariseylär dedilär İsus: «Ya bak, neçin onnar yapêrlar, ne düşmeer cumertesi günü?»

²⁵ İsus dedi onnara: «Okumadınız mı, ne yaptı David hem kafadarları, açan acıktılar?»

²⁶ Nicä Aviafarın, baş popazın, vakıdında o girdi Allahın evinä da idi ekmeklerdän, ani Allahın önünä koyulardı, angılarını, popazlardan kaarä, kimsey düşmärdi isin. Sora verdi kafadarlarına da».

²⁷ İsus dedi onnara: «Cumertesi adam için kuruldu, ama diil adam cumertesi için.

²⁸ Ölä ki, Adam Oolu – artık cumertesinin dä Saabisi».

Kuru ellän bir adam

3 İsus enidän girdi sinagoga içinä. Orada vardı bir adam kuru ellän.

² Fariseylär gözledärdilär İsusun ardına, görsünär deyni, alıştıracek mı bu adamı cumertesi günü, ki sora kabaatlandırsınlar Onu.

³ İsus dedi kuru ellän adama: «Kalk da çık karşıya».

⁴ Sora sordu onnara: «Ne düşer cumertesi günü yapmaa: iilik mi osa kötülük mü? Yaşamayı kurtarmaa mı osa öldürmää mi?» Onnar susardılar.

⁵ Üfkeli baktı dolayında olanlara, güçleneräk onnarın üreklerin uyvaşıklıu beterinä, sora dedi o adama: «Uzat elini!» O uzattı, da eli alıştı, enidän saa oldu, nicä öbür eli.

⁶ Fariseylär çıktılar dışarı da çabuk İrodun adamnarınannaştılar, nesoy öldüräbilsinnär İsus.

*İsus göl yanında
alıştırêr hastaları*

⁷ İsus üürenicilerinnän barabar yollandı göl boyuna. Onun ardına gitti çok insan Galileyadan, İudeyadan,

⁸ İerusalimdän, İdumeyadan hem İordanın öbür tarafından. İnsannar Tir hem Sidon kasabaların tarafından, işidip, ne O yapêr, sürü-sürü gelärdilär Ona.

⁹ İsus sımarladı üürenicilerine hazırlasınlar Ona bir kayık, ki insan sıkıştırmasın Onu.

¹⁰ Çünkü çok insan alıştırdıydı, onuştan hastalar itirişirdilär, baarlem diisinnär Ona.

¹¹Fena duhlar, açan görärdilär Onu, düşärdilär erä Onun önündä da baarardılar: «Sän Allahın Ooluy-sun!»

¹²Ama O sert sımarlardı onnara, açıklamasınar Onu başkalarına.

İsus ayırêr oniki apostol

¹³Sora İsus pindi bayır üstünä da çaardı, kimi istedi. Onnar toplandı-lar Ona.

¹⁴Onnarın içindän ayırdı onikisini, angılarına apostol dedi, ki olsunar Onunnan, da yollasın onnarı nasaat etmää,

¹⁵hem kuvetleri olsun /alıştır-maa hastaları hem/ koolamaa fena duhları.

¹⁶Bunnar, kimi İsus ayırdı, oniki kişi: Simon, angısının adını koydu Petri;

¹⁷İakov hem İoan, Zevdeyin oolları, angıların adlarını koydu Voanerges, annaması «Gök gürlütü oolları»;

¹⁸Andrey; Filip; Varfolomey; Matfey; Foma; İakov, Alfeyin oolu; Faddey; Simon Kananit

¹⁹hem İuda İskariot, angısı İsusu sattı.

Ayoz Duha karşı günah

²⁰İsus bundan sora evä gitti. Enidän toplandı insan ölä çokluk, ani İsuslan üürenicilerin yoktu kolayı ekmek isinnär.

²¹Hısımınarı işittilär bunu da geldilär, alsınar Onu, zerä onnar deydilär, ani O akıldan çıktı.

²²Bilgiçlär, ani geldilär İerusalimdän, deydilär, ani O Veelze-

vuldan* tutulu, hem ani fena duhları çıkarêr fena duhların öndercisinin kuvedinnän.

²³İsus topladı onnarı da lafetti örneklärlän: «Nesoy şeytan var nasıl şeytanı çıkarısın?»

²⁴Herbir padişahlık, neredä bölünmök olêr, yok nasıl ayakça dursun.

²⁵Herbir ev, neredä bölünmök olêr, yok nasıl ayakça dursun.

²⁶Hep ölä şeytan da, kendi-kendinä karşı gidärsä hem bölünmök yaparsa, duramaz ayakça, ama bitkisi gelir.

²⁷Kimsey yok nasıl girsın kaavi olanın evinä, ki çalsın onun varlığını, eer ilkin baalamarsaydı onu. Salt ondan sora var nasıl soysun onun evini.

²⁸Dooru söleerim sizä, her günah, ani insan yapêr, hem her kötü laf, ani söleer, baaşlanêr.

²⁹Ama kim kötüleer Ayoz Duhu, hiç bir sıra bilä baaşlanmayacak. O kabaatlı bir günahlan, ani divecinä kalacak».

³⁰Bunu söledi, zerä onnar deydilär: «Onda var fena duh».

İsusun anası hem kardaşları

³¹O vakit geldilär İsusun anası hem kardaşları da, durup dışarda, yolladılar çaarsınar Onu.

³²Çokluk oturardı Onun dolayında, açan Ona söledilär: «Bak, Senin anan hem kardaşların dışarda, seni aarêrlar».

³³«Kim Benim anam hem kim Benim kardaşlarım?» – cevap etti O.

³⁴Sora baktı Onun dolayında oturrannara da dedi: «Tä, Benim anam hem kardaşlarım!»

³⁵Kim tamannêr Allahın istediini, onnar Bana kardaş, kızkardaş hem ana».

Ekici için örnek

4 İsus enidän başladı üüretmää insanı göl boyunda. Yanına toplandıydı ölä çok insan, ani İsus, pinip, oturdu bir kayık içinä su boyunda, ama hepsi insannar kaldılar kenarda.

²İsus başladı onnarı üüretmää örneklärlän çok işlär için. Üüredäräk onnarı, İsus söledi bu örnäa:

³«Sesleyin. Tä ekici çıktı toom ekmäa.

⁴Açan ekärdi, razgeldi, ani toomnardan birazı düştü yol boyuna. Kuşlar kondular da idilär onnarı.

⁵Başka toomnar taşlık erä düştülär, neredä az toprak vardı. Toomnar tez filizlendi, zerä toprak diildi derin.

⁶Ama açan güneş çıktı, onnar sörpeştilär da kurudular, zerä kökleri suvadaydı.

⁷Taa başka toomnar çalılar içinä düştülär. Çalılar büüdülär da buultular filizleri, onnar verämedilär bereket.

⁸Ama kalan toomnar ii topraa düştülär. Büüdülär, başak verdilär da bereket getirdilär: birisi otuz, öbürü altmış, taa öbürü üz katına».

⁹Sora dedi onnara: «Kimin var kulaa işitmäa deyni, ko işitsin!»

¹⁰Açan İsus insandan ayırıktı, oniki üürenicisi hem kalan izleyicileri sordular Ona bu örnek için.

¹¹O cevap etti onnara: «Sizä verildi, annayasınız Allahın Padişahlının saklılığını, ama kalan insana hepsi söleer örneklärlän.

¹²Ölä ki, „onnar gözlerinnän bakêrlar, ama görmeerlär; kulaklarınnan işiderlär, ama annamêrlar, ki birtürlü dönmesinnär Allaha, da baaşlansın günahları“».

¹³Sora sordu onnara: «Annamêersınız bu örnäa mi? Ozaman nesoy annayacınız kalan örnekleri?»

¹⁴Ekici eker Allahın sözünü.

¹⁵Kimi insannar benzeer toomnara, ani düşer yol boyuna, neredä o söz ekiler. Onnar sözü işittinän, tez geler şeytan da çalêr sözü, ani ekiliydi üreklerindä.

¹⁶Toomnar, ekilmiş taşlık erä, onnardır, angıları, sözü işidip, çabuk kabledelär sevinmäklän,

¹⁷ama yok kökleri hem az vakit tutunêrlar. Açan geler zorluk eki koolamak Allahın sözü için, onnar tez atilêrlar.

¹⁸Başka toomnar, ekilmiş çalılar içinä, onnardır, kim işider sözü,

¹⁹ama bu zamanın kahırları, zenginini aldangaçlı hem başka hamellär, girip onnara, buuldêrlar sözü, da onnar bereket getirämeerlär.

²⁰Toomnar, ekilmiş ii topraa, onnardır, kim, işidip sözü, kabledelär da bereket getirerlär: birisi otuz, öbürü altmış, taa öbürü üz katına».

Şafk görünär erdä

²¹Sora İsus dedi onnara: «Şafkı getirerlär, ki koysunnar küp altına osa pat altına mı? Diil mi koysunnar deyni kandillik üstünä?»

* 3:22 Veelzevul – şeytan.

²²Yok bişey örtülü, ani açılmasın, hem yok bişey saklı, ani üzä çıkmassın.

²³Kimin var kulaa, işitmää deyni, ko işitsin».

²⁴Hem dedi onnara: «Bakın, ne işidersiniz. Ne ölçüylän ölçeceniz, o ölçüylän Allahtan ölçülmüş olaceınız, salt taa zeedelenmiş.

²⁵Zerä kimdä var, ona taa çok verilecek, ama kimdä yok, ondan alınacak, neyi dâ var».

Filiz salverän toom için örnek

²⁶Sora dedi: «Allahın Padişahlı benzeer ona, nicä bir adam eker toom tarlasına.

²⁷Gecä uyuyêr, gündüz uyanık durêr, ama toom filiz salverer, büümää başlêr. Netürlü bu olêr, adam hiç bilmeer.

²⁸Toprak kendiliindän bereket verer: ilkin bir eşil filiz, sora başak, bitkidä başak dolu teneylän.

²⁹Açan bereket olgun olêr, işä hiç oyalanmayarak, oraa koyêr, zerä geldi biçmâk vakıdı».

Hardal toomu için örnek

³⁰Sora dedi: «Neylän benzedelim Allahın Padişahlını, ne örneklän açıklayalım onu?

³¹O benzeer hardal toomuna, ani, ekildiynän toprak içinä, taa küçük hepsi toomnardan er üstündä.

³²Ama ekildiktän sora büüyey da olêr taa büyük hepsi eşilliklerdän. Onun dalları büüyey ölä, ki gök kuşları var nicä yuvalarını yapsınнар onun gölgesindä».

³³İsus bunun gibi çok örneklän nasaat etti Allahın sözünü onnara, nekadar onnar annayabildilər.

³⁴Lafetmârdi örneksiz. Sora, açan kalardı yalnız üürenicilerinän, hepsini açıklardı.

İsus boranı uslandırêr

³⁵O günü avşamnen İsus dedi onnara: «Geçelim gölün öbür tarafına».

³⁶Üürenicilär, salverip insanı, götürdülär Onu kayıklan, angısında O bulunurdu. Onunnan bilä vardı başka kayıklar da.

³⁷Başladı esmää bir büyük boran, dalgalar fırladardı su kayık içinä, da kayık dolardı suylan.

³⁸Ama İsus kayım geerisindä uyuyardı, yastık başı altında. Üürenicilär uyandırdılar Onu da dedilər: «Üüredici, ne Senin yok kasavetin, ani biz kaybeleriz?»

³⁹O kalktı, azarladı lüzgeri da gölä dedi: «Sus, da işidilmesin sesin!» Lüzgär durdu da büyük usluluk oldu.

⁴⁰Sora dedi üürenicilerinä: «Neçin ölä korkaksınız? Ne, sizdä taa yok mu inan?»

⁴¹Onnari bastı bir büyük korku. Biri-birinnän lafedärdilər: «Kimdir Bu, Angısını lüzgär hem dalgalar sesleerlär?»

İsus koolêr fena duhları Gadarada

5 Onnar etiştirilär gölün öbür tarafına, Gadara* erlerinä.

²Açan İsus indi kayık içindän, mezar laamnarından Ona karşı çıktı bir adam, tutulu fena duhtan.

³Bu adam yaşardı mezar laamnarı içindä. Kimsey artık onu sincirlälän dâ baalayamardı.

⁴Çok sıra baalarlılar onu sincirlälän hem bukaalarlan, ama sincirleri kopardı, bukaaları kırardı. Kimsey onu uslandıramardı.

⁵Herzaman, gecä-gündüz, mezar laamnarında hem bayırlar üstündä, baarardı hem taşlarlan kendi-kendini yaralardı.

⁶O uzaktan gördü İsusunu, kaçarak geldi da baş iiltti Onun önündä,

⁷baarak keskin seslän: «Neyin var Senin benimnän, İsus, Pek üüsek Allahın Oolu? Yalvarêrım Sana Allahın adınnan: zeetlämä beni!»

⁸Bölä dedi, zerä İsus sımarladı: «Fena duh, çık dışarı bu adamdan!»

⁹Sora sordu: «Nesoy senin adı?» O cevap etti: «Benim adım Legion*, zerä biz çoklukuz».

¹⁰Pek yalvarmaa başladı İsusunu, koolamasın onnari oradan.

¹¹Bayır yamacında bir büyük sürü domuz otlardı.

¹²Fena duhlar yalvardılar: «Brak bizi, girelim domuzlar içinä».

¹³İsus braktı, girsinnär. Fena duhlar çıktılar bu adamdan da girdilər domuzlar içinä. Bütün sürü hızlandı dik yamaçtan da atladı göl içinä. Yakın iki bin domuz buuldu göl içindä.

¹⁴Domuzçular kaçtılar da haberledilər kasabada hem dolay küülerdä. İnsan çıktı görsün, ne oldu.

¹⁵Geldilər İsusunu da gördülär fena duhtan tutulu adamı, angısının

içindä vardı bir legion fena duh, oturarak giyimni hem akli başında. Hepsini bir korku aldı.

¹⁶Onnar, kim bu oluşu gördülär, söledilär insana hepsini, ne oldu fena duhtan tutulu adamnan hem domuzlarlan.

¹⁷Ozaman insan başladı yalvarmaa, ki İsus gitsin onnarın erlerindän.

¹⁸Açan İsus girärdi kayık içinä, adam, ani öncä fena duhtan tutuluydu, yalvardı İsusunu, alsın onu Kendisinnän.

¹⁹Ama İsus kayıl olmadı da dedi: «Git evä da sölä kendikilerinä hepsini, ne Saabi yaptı sana hem nesoy acıdı seni».

²⁰O gitti da başladı Dekapolistä sölemää hepsini, ne yaptı İsus ona. Hepsini şaşardı.

Kız diriler, hasta karı alışêr

²¹Açan İsus kayıklan karşı tarafa döndü, göl boyunda çok insan toplandı Onun dolayına.

²²Geldi Ona sinagogadan bir önderci, adı İair. Görüp İsusunu, düştü Onun ayaklarına

²³da pek yalvardı: «Benim kızım ölüm döşeendä. Yalvarêrım, gel da koy ellerini onun üstünä, ki saa olsun da yaşasın».

²⁴İsus gitti onunnan. Onun ardına gidärdi çok insan da her taraftan sıkışardı.

²⁵Orada vardı bir karı, ani oniki yıldan beeri zeetlenärdi kan akmasından.

²⁶O çok savaşmıştı çok doftorların elindän, harcamıştı hepsini

* 5:1 Gadara: taa geç tekstlerdä «Gerasa».

* 5:9 Legion – 6000 asker.

varlığını, ama hiç fayda olmadı, buna karşı, hastalı olmuştı taa zor.

²⁷ O, işidip İsus için, yaklaştı geeridän, insan içindän, da diidi rubasına.

²⁸ Zerä düşünärdi: «Sade diisäm Onun rubalarına, alışacam».

²⁹ Ačan diidi, birdän kan akması durdu. O duydu, ani güüdesi alıřtı hastalıktan.

³⁰ İsus duydu, ani bir kuvet Ondan çıktı, döndü insana dooru da sordu: «Kim diidi Benim rubama?»

³¹ Üürenicileri cevap ettilär: «Görmeersin mi, nicä insan her taraftan sıkıştırır? Sän dä sorërsın: „Kim diidi Bana?“»

³² Ama O bakınardı dolaya, gör-sün deyni, kim diidi Ona.

³³ Bu karı korkudan titirärdi, zerä bilärdi, ne oldu onunnan. O yaklaştı da düştü Onun ayaklarına, sora annattı işin aslısını.

³⁴ İsus dedi ona: «Kızım! Senin inanin seni alıştırdı, git usluluklan da saa ol senin hastalıundan».

³⁵ İsus taa lafedärkän, evdän geldilär da sinagoga öndercisinä dedilär: «Kızın öldü, naafilä savaştırma Üürediciyi».

³⁶ İsus, esaba koymayarak bu lafları, dedi sinagoga öndercisinä: «Korkma, sade inan».

³⁷ O brakmadı, kimsey gitsin Onun ardına, salt Petriyi, İkovu hem İoanı, İkovun kardaşını.

³⁸ Gelip sinagoga öndercisinin evinä, gördü orada kalabalık, büük seslän aalamak hem sıralamak.

³⁹ Girip orayı, dedi onnara: «Neçin şamata yapërsınız hem aalëërsınız? Kız ölmedi, ama uyuyêr».

⁴⁰ Onnar gülmää aldılar Onu. Ama O uurattı hepsini dışarı, aldı kızın bobasını, anasını hem onnarı, kim Onunnandı, da girdi orayı, ne-redä kız yatarđı.

⁴¹ İsus tuttu kızı elindän da dedi ona: «Talifä kumı», annaması: «Kız, deerim sana, kalk».

⁴² Kız çabuk kalktı da başladı gezinmää. O oniki yaşındaydı. Hepsi görennär şaş-beş kaldı.

⁴³ İsus sıkıdan sımarladı onnara, kimseyä bunu sölämesinnär, sora dedi, versinnär kıza imää.

*İsus paasızlanêr
Kendi memleketindä*

6 İsus oradan gitti da geldi Kendi memleketinä. Üürenicilär gittilär Onun ardına.

² Cumertesi günü İsus başladı üüretmää sinagogada. Çoyu, ani seslärdilär Onu, şaşmaklan sorardılar: «Neredän hepsi bunnar var Onda? Nesoy aariflik verili Ona? Nesoy Onun ellerindän olêr bu kudretli işlär?»

³ Diil mi O dülger, Mariyanın oolu, İakovun, İosifin, İudanın hem Simonun kardaşı? Diil mi Onun kız-kardaşları bizim aramızda?» Bu berterä İsus için şüpeyä düřtülär.

⁴ İsus dedi onnara: «Bir dä prorok diil paasızlandırılmış ölä, nicä kendi memleketindä, kendi hısınarında hem kendi evindä».

⁵ Yapamadı orada bir dä kudretli iş, sade nekadar birkaç hastayı, koyup ellerini, alıştırdı.

⁶ O şaşardı onnarın inansızlına. Sora gitti dolay küülerä da orada üüredärdi.

⁷ Çaarđı Kendinä oniki üürenicisini da başladı yollamaa ikişar-ikişar.

Verdi onnara zaabitlik fena duhların üstünä

⁸ da sımarladı onnara: «Bişey almayın yol için, sopadan kaarä. Almayın ne ekmek, ne hiybä, ne dä para.

⁹ Ayaklarınıza giyin sandali, sırtınıza giimeyin iki kat ruba».

¹⁰ Sora dedi: «Angı evä gireceniz, o evdä kalın, oradan gidincä.

¹¹ Eer bir erdä insan sizi kabletmäreseydi eki seslämäreseydi, çıkıp oradan, artık tozları da ayaklarınızdan silkin, azar gibi onnara karşı. Dooru söleerim sizä: daava günündä Sodoma hem Gomorra-ya olacek taa ilin, nekadar o kasabaya».

¹² Onnar gittilär da nasaat ettilär, ani insan dönsün günahlarından Allaha.

¹³ Çok fena duhları uurattılar hem çok hastaları alıştırdılar, yaalayıp zeytin yaayınnan.

İoan Vaatizedicinin ölümü

¹⁴ Padişah İrod işitti İsus için, zerä Onun adı hererdä anılandı. Kimisi deyärdi: «İoan Vaatizedici ölüdän dirildi, onuştan yapabilir kudretli işlär».

¹⁵ Başkaları deyärdilär: «O İliya», taa başkası deyärdi: «O bir prorok, evel vakıttan proroklardan biri gibi».

¹⁶ Bunu sesleyip, İrod dedi: «Bu – İoan, angısının kafasını aldım. O dirildi ölüdän».

¹⁷ Zerä İrod kendisi yolladıydı, tutsunnar da kapasınnar İoanı zıncana, İrodiadanın beterinä, angısı Filipin, İrodun kardaşının, karısıydı, ama İrod ona evlenmişti.

¹⁸ İoan deyärdi ona: «Düşmeer yaşayasın senin kardaşının karısınnan».

¹⁹ Onuştan İrodiada kin güdärdi İoana da bakardı öldürtmää onu, ama yoktu kolaylı.

²⁰ İrod korkardı İoandan, ama koruyardı onu, zerä bilärdi, ani o dooru hem ayoz bir adam. Onu seslärkän, hiç bilmärdi, ne yapsın, ama hep okadar mayıllıklan seslärdi onu.

²¹ Bir uygun gün oldu, açan İrod kendi duumak günün yortusunda yaptı konuş öndercilerinä, asker zaabitlerinä hem Galileyadan büüklerä.

²² İrodiadanın kızı girdi da oynadı. Beendirdi kendini İroda hem konaklara. Ozaman padişah dedi kıza: «İstä bendän, ne istäreseydin, da bän verecäm sana».

²³ Baalandı eminnän: «Ne dä istäreseydin bendän, verecäm sana, artık istäreseydin padişahlımın yarısını da».

²⁴ Kız çıktı dışarı da sordu kendi anasına: «Ne isteyim?» O cevap etti: «İstä İoan Vaatizedicinin kafasını».

²⁵ Kız çabuk gitti padişaha da dedi: «İsteerim, şindi veräsin bana bir çini içindä İoan Vaatizedicinin kafasını!»

²⁶ Padişah çok güçlendi, ama atılmaa istämedi, zerä emin ettiydi konakların önündä.

²⁷ Yolladı bir cellat asker da sımarladı, getirsin İoanın kafasını.

²⁸ Asker gitti da aldı İoanın kafasını, getirdi bir çini içindä da verdi kıza, kız da verdi kendi anasına.

²⁹ Açıan İoanın üürenicileri işittilär bunu, gelip, aldılar onun güüdesini da mezar içinä koydular.

Beş bin adam doyurulêr

³⁰ Apostollar döndülär geeri İisusa da annattılar Ona hepsini, ne yaptılar hem nicä üürettilər insanı.

³¹ İisus dedi: «Gelin Benimnän bir sapa erä yalnız da dinnenin biraz». Zerä vardı çokluk, ani gelärdilär hem gidärdilär, da onnarın yoktu kolaylıkları artık ekmek isinnär.

³² Gittilär kayıklan bir sapa erä, ki olsunnar yalnız.

³³ İnsan gördü onnarı gidärkän da tanıdı. Herbir kasabadan kaçtılar orayı yayan da etiştilər onnarın öneri sora.

³⁴ Açıan çıktı kayık içindän, İisus gördü çok insan. Canı acıdı onnara, zerä onnar nicä güdücsüz koyunardı. Başladı onnarı üüretmää her türlü işlär.

³⁵ Çünkü vakıt hayli geçmişti, üürenicilär yaklaştılar İisusa da dedilär: «Burası çol er, vakıt şindän sora geç.

³⁶ Kolver insanı, gitsinnär dolay küülerä hem kırdaki evlerä da satın alsınnar kendilerine bişey imää, /zerä yok ne isinnär/».

³⁷ «Siz verin onnara imää», – dedi İisus. Ama üürenicilär cevap ettilär: «Var mı nicä ikiüz dinarlan gidelim da satın alalım ekmek, ki doyurabilelim onnarı?»

³⁸ İisus sordu onnara: «Ya gidin da bakın, kaç ekmek sizdä var?» Annadıktan sora cevap ettilär: «Var beş ekmek hem iki balık».

³⁹ Ozaman sımarladı, oturtsunnar hepsini bölük-bölük eşil çimen üstünä.

⁴⁰ İnsan oturdu erä sıra-sıra ellışar hem üzär kişi bir sırada.

⁴¹ İisus aldı beş ekmää hem iki balı, kaldırdı bakışını gökâ, iisözledi da kırıp ekmekleri, verdi üürenicilerine, ki onnar payetsinnär insana. İki balı da böldü hepsinä.

⁴² Hepsi idi da doyundu.

⁴³ Topladılar oniki sepet, dolu ekmek parçasınnan hem ne balıklardan kaldıydı.

⁴⁴ Hepsi, kim idi, vardı beş bin adam.

İisus gezer su üstündä

⁴⁵ İisus çalıştırdı üürenicilerini, tez girsinnär kayık içinä da önü sora geçsinnär gölün öbür tarafına, Vifsaida kasabasına. Bu vakıt Kendisi lääzımdı salversin insanı.

⁴⁶ Açıan söledi insana «kal saalıcaklan», gitti bir bayır üstünä, ki dua etsin.

⁴⁷ Açıan avşam oldu, kayık gölün ortasındaıydı, ama İisus yalnız bulunardı kenarda.

⁴⁸ Gördü, ani onnar savaşêrlar kürek çekeräk, zerä lüzgär karşı esärdi. Onuştan gecenin dördüncü bekçiliündä* İisus geldi onnara, gideräk su üstündä, da geçmää istedi onnarın yanından.

⁴⁹ Onnar, görüp Onu gideräk su üstündä, Onu bir tılsım sandılar da keskin seslän baardılar.

⁵⁰ Zerä hepsi, görüp Onu, korktular. Ozaman İisus dedi onnara: «Uslanın, bu Bänim, korkmayın!»

⁵¹ Sora, gelip onnara, pindi kayık içinä, da lüzgär durgundu. Onnar sarp çok şaştılar.

⁵² Çünkü ürekleri uyvaşıktı, onnar annamadıydılar ekmeklärän meraklı işi.

Gennisaret erindä

⁵³ Suyu geçtiynän, onnar etiştilər kenara, Gennisaret erinä.

⁵⁴ Açıan çıktılar kayık içindän, kenarda insan hemen tanıdı İisusu.

⁵⁵ Kaçtılar hepsi dolay erlerä da hererdä, neredä işittilär Onun için, başladılar getirmää yataklar üstündä hastaları orayı, neredä O bulunurdu.

⁵⁶ Angı kasabalara, küülerä hem kırdaki evlerä girärdi İisus, hererdä çıkarırdılar meydannara hastaları da yalvarardılar, braksın, ki diisinnär baarlem Onun rubasına. Hepsi, kim Ona diiyärdi, alışıardı.

İhtärlärin adetleri

7 Fariseylär hem birkaç bilgiç, gelmä İerusalimdän, toplandılar İisusun dolayına.

² Onnar gördülär üürenicileri iyärkän diil pak*, başka laflan, yıkanmadık ellän.

³ Fariseylär hem hepsi iudeylär, ihtärlärin adetlerine görä, imeerlär, islää yıkamayınca ellerini.

⁴ Gelip panayırdan, imeerlär, yıkamayınca ellerini. Hem çok başka adetlär tamannêrlar, nicä: çölmek, küp, bakır hem pat yıkamakları.

⁵ Fariseylär hem bilgiçlär sordular İisusa: «Neçin senin üürenicile-

rin tutmêrlar ihtärlärin adetlerini da iyerlär yıkanmadık ellän?»

⁶ İisus cevap etti onnara: «İki-üzlülär! Dooru prorokluk etti sizin için İsaye, nicä var yazılı: „Bu insan ikramnêr Beni sade aazınnan, ama üreklerinnän uzak Bendän durêr.

⁷ Naafilä Bana baş iilderlär, zerä adam sımarlamaklarını üüredelär, sansınnar ani Allahın üüretmekleri“.

⁸ Siz braktınız Allahın sımarlamasını da tutêrsınız adetleri, ani erleştirildi insandan, /nicä küp hem çölmek yıkamakları, hem yapêrsınız çok başka işlär bunnara benzär/».

⁹ Sora dedi onnara: «Ne kolay atilêrsınız Allahın sımarlamasından, ki erleştirisiniz kendi adetlerinizi!

¹⁰ Moisey dedi: „İkramna bobanı hem ananı“ hem: „Kim bobasını eki anasını kötüleyecek, ölümnän cezalı olsun“.

¹¹ Ama siz deersiniz: „Kim deer bobasına eki anasına: Ne lääzımdı sana vereyim, şindi korvan (annaması baaşış Allaha)“,

¹² onu brakmêersiniz, yardım etsin kendi bobasına yada anasına.

¹³ Butürlü paasızlandırdınız Allahın sözünü kendi adetinizlän. Hem yapêrsınız çok taa başka işlär buna benzär!»

¹⁴ Sonda enidän topladı insanı dolayına da dedi: «Hepsiniz sesleyin da annayın Beni.

¹⁵ Ne girer adam içinä dışandan, yok nasıl mındarlasın onu,

* 6:48 Sabaa karşı saat 3-6.

* 7:2 Diil pak – iudey dinin adetlerine görä.

ama ne çıkêr adamdan, o mindarlêêr adamı.

¹⁶Kimin var kulaa işitmää deyni, ko işitsin!/>»

¹⁷Brakıp insanı, açan girdi bir ev içinä, üürenicileri yalvardılar, annatsın bu örnää.

¹⁸O dedi: «Ne, siz dâ mi ölä aar kafalıysınız? Annamêêrsınız mı, ani ne girer adam içinä, yok nasıl mindarlasın onu?»

¹⁹Zerä o girmeer üreenä, ama karnına, sora dışarı uuraldılêr.

²⁰Sora dedi: «Ne çıkêr adamdan, o mindarlêêr adamı.

²¹Zerä adamın içindän, üreen-dän, çıkêr fena neetlêr, orospuluk, hayırsızlık, öldürmêk,

²²hırsızlık, tamahlık, fenalık, şalvirlik, utanç işlêr, kıskançlık, kötülêmäk, şişkinnik, akılsızlık.

²³Hepsi bu fena işlêr çıkêrlar içyandan da mindarlêêrlar adamı».

Siriya-finikiyalı karının inanı

²⁴İsus gitti oradan Tir /hem Sidon/ kasabasının tarafına. Girdi bir evä da istämärdi, kimsey bilsin bunu. Ama saklanamadı.

²⁵Çok geçmedi, bir karı, angı-sının kızı fena duhtan tutulmuştu, işiti İsus için da, gelip Ona, düştü Onun ayaklarına.

²⁶Bu karı urumca lafedärdi, ama kendisi Siriya-finikiyalıydı. O yalvarardı, çıkarsın fena duhu onun kızından.

²⁷İsus dedi: «Brak, ilkin doyun-sun uşaklar, zerä diil islää almaa ekmää uşaklardan da atmaa köpek-lerä».

²⁸«Ölä, Saabi, – cuvap etti bu karı. – Ama köpeklêr dâ iyerlêr kı-

rıntıları, ani düşer uşakların sofrasından».

²⁹Ozaman İsus dedi: «Çünkü bölä cuvap ettin, şindi git, fena duh çıktı senin kızından».

³⁰Karı, açan etişti evä, buldu uşaa patta yatarkan. Fena duh çıkmıştı ondan.

Saar hem muttu adam alıştırulêr

³¹İsus ayırıldı Tir erlerindän, enidän gitti Sidon aşırı Dekapolis erlerin ortasından Galileya gölünä.

³²Getirdilêr Ona bir saar, angısı zor lafedärdi, da yalvardılar, koysun elini onun üstünä.

³³İsus aldı onu bir tarafa insandan, koydu parmaklarını adamın kulaklarına da, tükürüp, diidi onun dilinä.

³⁴Kaldırdı bakışını gökâ, derindän soludu da dedi: «Effata», annaması «Açıl».

³⁵Birdän açıldı kulakları hem çözüldü dilin düünükleri, da o lafetti açık.

³⁶İsus sınırladı onnara, kimseyä sölämesinnêr, ama nekadar sıkı sınırlardı, okadar taa çok dandana edärdilêr.

³⁷Onnar pek çok şaşardılar da deyärdilêr: «Hepsi, ne yapêr, – islää. Artık saarlara da işitmêk verer, mutuların da dillerini çözer».

Dört bin adam doyurulêr

8 Bir günü, açan genä toplandı çok insan, da yoktu ne isinnêr, İsus çaardı üürenicileri da dedi onnara:

²«Canım acıyêr bu insana, zerä üç gün durêrlar yanımda, da yok ne isinnêr.

³Eer brakarsam, aaç gitsinnêr evä, yolda bayılaceklar, zerä kimileri uzaktan geldi».

⁴Üürenicileri Ona cuvap ettilêr: «Neredän var nicä almaa bu çol erdä okadar ekmek, ki doyurmaa onnari?»

⁵«Kaç ekmeeniz var?» – sordu İsus. «Edi», – cuvap etti onnar.

⁶Ozaman İsus sınırladı insana, otursunnar erä. Aldı edi ekmää, şükür etti Allaha da, kırıp, verdi üürenicilerinä, payetsinnêr. Onnar payettilêr insana.

⁷Vardı onnarda birkaç balıcağ da. İsus, iisözleyip, sınırladı, payetsinnêr onnari da insana.

⁸İdilêr da doydular. Sora topladılar edi sepet, dolu imäk parçasınan.

⁹Vardı yakın dört bin kişi. Bundan sora İsus onnari brakıtı gitsinnêr.

¹⁰İsus girdi üürenicilerinän barabar kayık içinä da gitti Dalmanufa erlerinä.

Nışan isteerlêr

¹¹Hemen geldi fariseylêr da başladılar çekişmää İsusua, ki denesinnêr Onu. İstärdilêr Ondan bir nışan göktän.

¹²İsus derindän soludu da dedi onnara: «Neçin bu boy insan isteer bir nışan? Dooru söleerim sizä, ani bu insana nışan verilmeyecek».

¹³Sora brakıtı onnari da enidän girdi kayık içinä, geçsin deyni gölün öbür tarafına.

Fariseylerin hem İrodun mayası

¹⁴Ozaman üürenicilêr ekmek almaa unutmıştular. Kayık içindä onnarda vardı sade bir ekmek.

¹⁵İsus haberledi onnari, deyip: «Bakın, korunun fariseylerin hem İrodun mayasından!»

¹⁶Üürenicilêr biri-birinnän lafedärdilêr: «Onuştan deer, zerä yok ekmeemiz».

¹⁷İsus, bunu bileräk, dedi onnara: «Neçin lafedersiniz, ani yok ekmeeniz? Hep taa aklınız ermeer mi, annamêêrsınız mı? Hep taa uyvaşık ürekleriniz?»

¹⁸Var gözleriniz, da görmeersiniz mi? Var kulaklarınız, da işitmeersiniz mi? Ne, hiç mi aklınıza getirmeersiniz,

¹⁹açan beş ekmää payettim beş bin kişiyä, kaç sepet, dolu imäk parçasınan, topladınız?» «Oniki», – cuvap etti onnar.

²⁰«Hem açan payettim edi ekmää dört bin kişiyä, kaç sepet, dolu imäk parçasınan, topladınız?» «Edi», – cuvap etti onnar.

²¹Sora sordu onnara: «Hep taa annamêêrsınız mı?»

Vifsaida kasabasından hasta

²²Açan geldilêr Vifsaida kasabasına, getirdilêr İsusua bir köör, da yalvardılar diisin ona.

²³İsus aldı köör adamı elindän da çıkardı onu onnarın küüyündän bir tarafa. Sora tükürdü onun gözlerinä, koydu ellerini onun üstünä da sordu: «Görersin mi bişey?»

²⁴O baktı yukarı da dedi: «Görem insanı gezeräk, onnar görüner aaçlar gibi».

²⁵İsus enidän koydu ellerini onun gözlerinä. Adam gözlerini açtı da baktı. Gözleri alışmıştı, hepsini açık görürdi.

²⁶Sora İsus yolladı onu evä da dedi: «Girmä küü içinä /hem kimseyä bişey sölämä küüdä».

Petrinin şaatlu İsus için

²⁷İsus gitti üürenicilerinnän barabar Filip Kesariyasının küülerinä. Yolda İsus koydu onnara bir soruş: «Ne deer insan, Kimim Bän?»

²⁸Onnar cuvap ettilär: «Kimisi deer, ani Sän – İoan Vaatizedici, başkası – prorok İliya, taa başkası – proroklardan birisi».

²⁹«Ama siz ne deersiniz, kimim Bän?» – sordu İsus. «Sänsin Hristos», – cuvap etti Petri.

³⁰İsus sıkıdan sınırladı, Onun için kimseyä sölämesinnär.

İsus haberleer ölümünü hem dirilmesini

³¹Sora başladı onnara sölemää, ani Adam Oolu läüzim çok zeetlensin, sıbidılmış olsun aksakallardan, büyük popazlardan, bilgiçlerdän, öldürülsün da üç gündän sora dirilsin.

³²Bunnarı açık söledi. Petri aldı Onu bir tarafa da başladı takazalamaa.

³³İsus döndü, bakarak üürenicilerinä, azarladı Petriyi da dedi: «Uzaklan Bendän, şeytan! Zerä senin neetlerin diil Allahtan, ama adamdan».

Nesoy izleyelim İsusunu?

³⁴Sora İsus topladı insanı hem üürenicilerini da dedi: «Kim isteer gelsin Benim ardıma, atılsın kendikendindän, alsın stavrozunu da Beni izlesin.

³⁵Zerä kim isteer kurtarmaa kendi yaşamasını, kaybedecek onu. Ama kim kaybedecek yaşamasını Benim için hem İ Haber için, o yaşamasını kurtaracak.

³⁶Zerä ne fayda olacek adama, kazansın bütün dünneyi, ama kendi yaşamasını kaybetsin?

³⁷Neylän var nasıl adam diıştır sin kendi yaşamasını?

³⁸Eer birkimsey utanarsa Bendän hem Benim sözlerimdän bu orospu hem günahker boy insanın önündä, ondan utanacek Adam Oolu da, açan gelecek Bobasının metinniindä ayoz angillerinnän barabar».

9 O dedi onnara: «Dooru söleirim sizä, ani kimisi burada durannardan ölmeyecek, görmeyincä Allahın Padişahlını kudretliklän geleräk».

İsus peydalanêr metinniktä

²Altı gündän sora İsus aldı Petriyi, İakovu hem İoanı da salt onnarı pindirdi bir üüsek bayır üstünä. Orada İsusun görünüşü diшти onnarın gözleri önündä.

³Onun rubaları oldular ak-yalabık, kaar gibi. Yoktur kolay bu erdä bir çamaşırcı bölä biyazladabilsin.

⁴Onnara peydalandı İliya hem Moisey, lafa durarak İsuslan.

⁵Petri dedi İsusla: «Üüredici, ii, ki buradayız. Yapalım üç bordey:

bir Sana, bir Moiseyä, bir dä İliya-ya».

⁶Başka bilmärdi ne lafetsin, zerä korktuydular.

⁷Geldi bir bulut da gölgesinnän kapladı onnarı. Bulut içindän işidildi bir ses, angısı deyärdi: «Budur Benim sevgili Oolum, Onu sesleyin!»

⁸Üürenicilär birdän baktılar dolaya, başka kimseyi görmedilär, İsuslan kaarä.

⁹Açan inärdilär bayır üstündän, İsus sınırladı, sölämesinnär kimseyä, ne gördülär, Adam Oolu dirilmeyincä ölüdän.

¹⁰Onnar bu sınırlamayı tamanadılar, ama biri-birinä sordular: «Nesoy annamaa „dirilmeyincä ölüdän“?»

¹¹Sora İsusla sordular: «Neçin bilgiçler deerler, ani ilkin läüzim gelsin İliya?»

¹²İsus onnara cuvap etti: «Hakına, ani İliya ilkin gelecek da erleştirecek hepsini. Ama nasıl yazılı Adam Oolu için, ki läüzim çok zeetlensin hem paasızlandırılmış olsun?»

¹³Ama söleirim sizä, ani İliya şindän sora geldi, onunnan yaptılar ne istedilär, nicä onun için vardı yazılı».

Çocuk fena duhtan kurtulêr

¹⁴Açan etiştilər öbür üürenicilerä, gördülär çok insan onnarın dolayında hem bilgiçleri, angıları çekişärdilär onnarlan.

¹⁵Açan insannar gördülär İsusla, şaştılar da kaçarak karşı çıktılar, selämmesinnär Onu.

¹⁶O sordu onnara: «Ne dartışêrsınız onnarlan?»

¹⁷Birisi insan içindän cuvap etti: «Üüredici, getirdim Sana oolumu, angısı tutulu bir mutuluk duhdan.

¹⁸Neredä onu tutêr, urêr erä, da çocuun aazından köpük çıkêr, o dişlerini gıcırdadêr da kaskatı kalêr. Yalvardım, Senin üürenicilerin çıkarsınnar fena duhu, ama çıkaramadılar».

¹⁹«İnansız senselä! – dedi İsus. – Nekadar vakıt taa sizinnän olacam? Nekadar vakıt dayanacam sizä? Getirin onu Bana».

²⁰Getirdilär onu İsusla. Açan duh gördü İsusla, hemen kuvetlän sarsaladı çocu. Çocuk düştü erä da yuvarlanardı, köpük aazında.

²¹İsus sordu onun bobasına: «Nezamandan bölä olêr?» «Küçük-lüündän, – cuvap etti o. –

²²Çok sıra duh atêr onu ateşä hem su içinä, öldürsün deyni. Eer yapabilirseydin bişey, acı da yarıdım et bizä!»

²³İsus cuvap etti: «Yapabilirseydin mi? Hepsı var nicä olsun onnar için, kim inanêr».

²⁴Ozaman çocuun bobası baardı /yaşlan gözlerindä/: «İnanêrım, Saabi, yardım et bana, enseyim inansızlımı!»

²⁵Açan İsus gördü, ani insan kaçışıp-toplaşêr, azarladı fena duhu da dedi: «Mutu hem saar duh, Bän sınırlêrım sana: çık dışarı bu çocuktan da başka girmä ona».

²⁶Fena duh, baarak hem kuvetlän sarsalayarak çocu, çıktı. Çocuk oldu ölü gibi, da çoyu sandı, ani öldü.

²⁷Ama İsus, tutup elindän, kaldırdı onu, da o kalktı ayakça.

²⁸ İsus, açan girdi içeri, üürenicileri yalnızkan sordular Ona: «Neçin biz çıkaramadık fena duhu?»

²⁹ «Bu soylar uuradilêrlar sade duaylan /hem oruçlan/, – cevap etti İsus.

İsus enidän haberleer ölümünü hem dirilmesini

³⁰ Çıkıp oradan, geçtilär Galileyadan. İsus istämärdi, kimsey bilsin bunu.

³¹ Zerä, üüredip üürenicilerini, deyärdi onnara: «Adam Oolu verilecek insanın elinä. Onu öldürecekler, ama üç gündän sora dirilecek».

³² Ama üürenicileri annamardılar bu lafları, sormaa da korkardılar.

Kim en büyük?

³³ Geldilär Kapernaum kasabasına, da açan İsus girdi içeri, sordu onnara: «Ne iş için lafedärdiniz biribirinizlän yolda?»

³⁴ Onnar susardılar, zerä yolda çekiştiydilär, angısı en büyük olacak.

³⁵ Ozaman İsus oturdu, topladı onikisini da dedi onnara: «Eer birkimsey istärseydi olsun ilk, läüzüm olsun en bitki hem hepsinä izmetçi!»

³⁶ Aldı bir uşak, koydu onnarın arasına, kucaklayıp onu, dedi:

³⁷ «Kim kableder birisini bu uşaklardan Benim adıma, o Beni kableder. Kim dä kableder Beni, kableder diil Beni, ama Onu, Kim Beni yolladı».

Kim diil karşı bizä, o bizimnän

³⁸ İoan dedi İsus: «Üüredici, biz gördük bir adam, ani uuradardı fena

duhları Senin adına, da durguttuk onu, zerä o gezmeer bizimnän».

³⁹ «Durgutmayın, zerä kim yapêr kudretli işlär Benim adıma, yok nasıl tez başlasın Beni kötümää, – dedi İsus. –

⁴⁰ Kim diil karşı sizä, o sizinnän.

⁴¹ Hem kim /Benim adıma/ verecek bir çölmek su sizä, zerä siz Hristozun üürenicileriysiniz, dooru söleerim sizä, ani ödeksiz kalmayacak.

Günaha düşürmeyin başkasını

⁴² Ama birkimsey günaha düşürärsä birini bu küçüklerdän, ani Bana inanêrlar, ona taa islää, baalasınnar boynusuna bir büyük dermen taşı da atsınnar deniz içinä.

⁴³ Eer elin seni günaha düşürärsä, kes onu. Taa islää, çolak ömürä giräsin, nekadar iki ellän cendemä giräsin, süünmüz ateşä,

⁴⁴ neredä onnarın kurtları ölmeelär, hem ateş süünmeer/.

⁴⁵ Eer ayaan seni günaha düşürärsä, kes onu. Taa islää, bir ayaklan ömürä giräsin, nekadar iki ayaklan cendemä atılasın, /süünmüz ateşä,

⁴⁶ neredä onnarın kurtları ölmeelär, hem ateş süünmeer/.

⁴⁷ Eer gözün seni günaha düşürärsä, çıkar onu. Taa islää sana, giräsin bir gözlän Allahın Padişahlına, nekadar iki gözlän atılasın cendemä,

⁴⁸ neredä onnarın kurtları ölmeelär, hem ateş süünmeer.

⁴⁹ Herbir adamın üstünä ateş döküler, /nicä kurbanın üstünä tuz döküler/.

⁵⁰ Tuz iidir, ama eer tuz dadını kaybedärsedydi, nasıl onu enidän

tuzlu yapasınız? Sizdä tuz olsun, hem barışmakta yaşayın».

Düşer mi, karı-koca ayırılısınnar?

10 İsus gitti oradan da geldi İudeya erlerinä, İordanın öbür tarafına. İnsan genä toplandı Onun dolayına. O alışmasına görä başladı enidän üüretmää onnarı.

² Geldilär fariseylär da, deneyip Onu, sordular: «Düşer mi, adam ayırılısın kendi karısından?»

³ İsus sordu onnara: «Ne sizä Moisey sımarladı?»

⁴ Onnar dedilär: «Moisey braktı, koca yazsın ayırılmak kiyadı da ayırılısın karısından».

⁵ İsus cevap etti onnara: «Sizin inatlıınız beterinä Moisey yazılarında verdi sizä bu sımarlamayı.

⁶ Ama dünneyn kurulmasından „Allah yarattı insanları, olsunnar adam hem karı.

⁷ Onuştan brakacak adam bobasını hem anasını

⁸ da birleşecek karısının. İki bir güüdä olacak“. Butakım olaceklar diil iki, ama bir güüdä.

⁹ Ölä ki, ne Allah birleştirdi, insan onu ayırmasın».

¹⁰ İçerdä üürenicilär enidän sordular Ona hep bunun için.

¹¹ O dedi onnara: «Kim ayırılêr karısından da evlener başkasına, orospuluk yapêr.

¹² Hem her karı, ani brakêr kocasını da evlener başka adama, orospuluk yapêr».

İsus iisözleer uşakları

¹³ Getirärdilär İsus: uşakları, ki diisin onnara, ama üürenicilär azarladılar onnarı.

¹⁴ İsus, görüp bunu, üfkeleni dedi üürenicilerinä: «Brakın uşakları, gelsinnär Bana, da durgutmayın onnarı, zerä Allahın Padişahlı onnarın gibileri için.

¹⁵ Dooru söleerim sizä: kim kabletmeyecek Allahın Padişahlını bir uşak gibi, o orayı hiç girämeyecek».

¹⁶ Sora kucakladı uşakları, koydu ellerini onnarın üstünä da iisözledi.

Zenginnik hem diveç yaşamak

¹⁷ Açan İsus yollandı yola gitmää, hızlı geldi bir adam, diz çöktü Onun önündä da sordu: «İ Üüredici, ne yapayım, ki diveç yaşamak edeneyim?»

¹⁸ «Neçin deersin Bana „ii“? Kimsey diil ii, salt bir Allah, – cevap etti İsus. –

¹⁹ Bilersin sımarlamaları: „Oros-puluk yapmayasın, öldürmeyäsin, çalmayasın, yalancı şaat olmayasın, aldatmayasın, bobanı-ananı ikram-nayasın“».

²⁰ O cevap etti: «Üüredici, hepsi bunnarı tamannadım taa gençliimdän».

²¹ İsus baktı uz onun gözlerinä, sevdi onu da dedi: «Sana etişmeer salt bir iş. Git da sat, neyin var, payet fukaaralara, da olacak haznan göktä. Sora gel, /al stavrozunu/ da izlä Beni».

²² O, işidip bu lafları, gücenik gitti, zerä çok zenginnii vardı.

²³ İsus baktı dolaya da dedi üürenicilerinä: «Nekadar zor Allahın Padişahlına girsin onnar, kimin var zenginnii!»

²⁴ Üürenicilär şaş-beş kaldılar Onun sözlerindän. İsus enidän lafetti da

dedi: «Uşaklar, nekadar zor Allahın Padişahlına girsin /onnar, kim umudunu koyêr zenginnäa/!

²⁵Taa ilin bir devâ iinenin kulaandan geçsin, nekadar bir zengin adam Allahın Padişahlına girsin».

²⁶Üürenicilär pek çok şaştilar da biri-birinä dedilär: «Ozaman kim kurtulabilir?»

²⁷İsus baktı uz onnarın gözle rinä da dedi: «Bu insana olmaz, ama diil Allaha, zerä Allaha hepsi olur».

²⁸Petri lafetmäâ başladı da Ona dedi: «Tä, biz braktık hepsini da geldik Senin ardına».

²⁹İsus cevap etti: «Dooru söleerim sizä: hepsi, kim braktı evini, kardaşlarını, kızkardaşlarını, anasını, bobasını, /karısını,/ uşaklarını eki merasını Benim için hem İi Haber için,

³⁰o kabledecek şindi, bu ömürdä, üz katna taa çok ev, kardaş, kızkardaş, ana, uşak, tarla, koolamaklar lan bilä, ama gelän ömürdä kabledecek diveç yaşamak.

³¹Ama çoyu ilk olannardan bitki olacak, çoyu da bitkilerdän ilk olacak».

İsus üçüncü sıra haberleer ölümünü hem dirilmesini

³²Açan onnar yolda İerusalimä dooru gidärdilär, İsus onnarın önü sora gidärdi. Üürenicilär titsinärdilär, Onun ardına gidennär korkardılar. İsus, enidän alıp bir tarafa oniki üürenicisini, başladı onnara sölemäâ, ne olacak Onunnan:

³³«Tä, biz gideriz İerusalimä. Adam Oolu verilecek büyük popazla-

rın hem bilgicilerin elinä. Onu ölümä daava edeceklär da yabancıların elinä vereceklär.

³⁴Onu gülmäâ alacaklar, kamçıylan düüyeceklär, tükürecekler üzünä da öldürecekler, ama O üç gündän sora dirilecek».

Zevedeyin oollarının istemesi

³⁵Yaklaşêr Zevedeyin oolları İakov hem İoan da deerlär Ona: «Üüredici, biz isteeriz, yapasın, ne biz Sana yalvaracez».

³⁶O sordu onnara: «Ne isteersiniz, yapayım sizin için?»

³⁷Onnar dedilär: «İzin ver, ani oturalım Seninnän, birimiz saa tarafında, birimiz dä sol tarafında, açan Sän metinniktä olacan».

³⁸İsus cevap etti onnara: «Bilmeersiniz, ne isteersiniz. Var mı nicä siz içäsiniz o çölmektän, ani Bän içerim, eki vaatiz olasınız o vaatizliklän, ani Bän olêrim?»

³⁹Onnar cevap ettilär: «Var nicä». İsus dedi onnara: «İçeceniz o çölmektän, ani Bän içerim, hem vaatiz olacınız o vaatizliklän, ani Bän olêrim.

⁴⁰Ama Bendän tutunmêêr, izin vereyim oturmaa saa eki sol tarafında. Bu verilecek onnara, kimä hazırlanmış».

⁴¹Kalan on üürenici, işidip bunu, üfkelendilär İakova hem İoana.

⁴²İsus çaardı onnarı da dedi: «Bilersiniz, ani kim sayılêr milletlerin öndercileri, onnar çorbacılık ederlär insan üstünä hem büyükleri zaabitlik ederlär.

⁴³Ama sizin aranızda bölä olmasın. Kim sizdän isteer büyük olsun, o izmetkär olsun kalanına.

⁴⁴Kim sizdän isteer ilk olsun, o çirak olsun hepsinä.

⁴⁵Zerä Adam Oolu gelmedi, ki Ona izmet etsinnär, ama Kendi izmet etsin insana hem versin yaşamasını çoyun erinä, ki kurtarabilsin onnarı».

Köör Vartimey

⁴⁶Geldilär İerihon kasabasına. Açan İsus çıkardı İerihon kasabasından üürenicilerinnän hem çok insannan, Timeyin oolu, Vartimey, köör dilenci, oturardı yol boyunda.

⁴⁷O işitti, ani Nazaretli İsus oradan geçer, da başladı baarmaa: «İsus, Davidin Oolu, acı beni!»

⁴⁸Çoyu takazalardı onu, sussun deyni, ama o taa pek baarardı: «Davidin Oolu, acı beni!»

⁴⁹İsus durgundu da dedi: «Çaarın onu». Çaadılar köör adamı da dedilär: «Kalk da girgin ol, O seni çaarêr».

⁵⁰O sıbıttı üstünkü rubasını, kalıkı-atladı da geldi İsusna.

⁵¹İsus sordu: «Ne isteersin, yapayım sana?» «Ravvuni*, görmäk edeneyim», – cevap etti bu köör adam.

⁵²Ozaman İsus dedi ona: «Var nasıl gidäsin, senin inanın seni kurtardı». Çabuk köör adam başladı görmäâ da gitti yol boyunca İsusun ardına.

İsus girer İerusalimä

11 Açan yaklaştılar İerusalimä, Viffagiya hem Vifaniya küülerinä, ani Zeytin bayırın yanında,

İsus yolladı ikisini üürenicilerindän

²da dedi onnara: «Gidin öndeki küüyä. Açan gireceniz küü içinä, hemen bulacınız bir eşecik baalı, angısına taa kimsey atlı pinmedi. Çözün onu da getirin Bana.

³Eer birkimsey sorarsaydı: „Neçin bunu yapêrsiniz?“ – cevap edin: „O läüzım Saabiya, sora hemen geeri yollayacak“».

⁴Üürenicilär gittilär, buldular eşecii, baalı sokakta, bir evin dışanda tokat yanında, da çözdülär onu.

⁵Kimisi orada durannardan dedilär: «Ne yapêrsiniz, neçin eşää çözersiniz?»

⁶Onnar cevap ettilär, nicä İsus üüretti, da onnarı braktılar.

⁷İsusna eşecii getirdilär, kendi üstünkü rubalarını üstünä döşedilär, da İsus atlı pindi.

⁸Çoyu insandan rubalarını yol üstünä döşärdilär, başkaları dalları serärdilär, ani kırdı aaçlardan kesärdilär.

⁹İsusun önündä hem ardında gidennär baarardılar: «Osanna**! İisözlennmiş olsun Saabinin adına Gelän!

¹⁰İisözlensin bobamızın, Davidin padişahlı, ani geler /Saabinin adına/! Osanna üüsek göklerde!»

¹¹İsus girdi İerusalimdeki Ayoz bina içinä, baktı dolaya, ama çünkü vakit geçti, döndü onikisinnän Vifaniya küüyünä.

Meyvasız incir fidanı

¹²İkinci günü, açan onnar çıktılar Vifaniyadan, İsus acıktı.

* 10:51 Ravvuni – arameycä annaması «Üüredici». ** 11:9 Osanna – selännemäk lafi, annaması «şindi kurtar».

¹³O gördü yırıktan bir yapraklı incir fidanı. Gitti, baksın, var mı meyvası, ama yaklaştıyınan, yaprak-tan kaarâ bişey bulmadı, zerâ diildi meyva vakıdı.

¹⁴Ozaman İsus dedi: «Büündän ötäâ hiç kimsey imesin sendän meyva». Onun üürenicileri işittilär bunu.

İsus paklêêr Ayoz binayı

¹⁵Açan etiştilär İerusalimä, İsus girdi Ayoz bina auluna da başladı koolamaa oradan onnarı, kim satar-dı hem alardı, devirdi para diıştiren-nerin masalarını hem guguş satan-narın skemnelerini.

¹⁶Kimseyi brakmardı, bişey ge-çirsin Ayoz binanın aulu içindän.

¹⁷Üüredip, deyärdi insana: «Diil mi yazılı: „Benim evimä denecek dua evi hepsi milletläär için“, ama siz çevirdiniz onu haydut ininä».

¹⁸Açan işittilär büyük popazlar hem bilgiçläär bunu, bakardılar, ne-soy öldüräbilsinnär Onu, ama korkardılar Ondan, zerâ Onun üüretme-sinä şaşardı hepsi insan.

¹⁹Açan avşam oldu, İsus hem üürenicileri kasabadan çıktılar.

İncir fidanı kurudu

²⁰Sabaalän, incir fidanın yanın-dan geçärkän, üürenicilär gördülär, ani fidan kurumuş kökündän.

²¹Petri aklına getirdi da dedi: «Üüredici, ya bak, incir fidanı, ani betvaladın, kurumuş».

²²İsus cuvap etti onnara: «Olsun sizdä inan Allaha.

²³Dooru söleerim sizä, eer bir-kimsey bu bayıra deyärseydi: „Kalk da atıl deniz içinä“, da şü-

pesiz ürektän inanarsaydı, ani ne söledi tamannanacek, ozaman ola-cek.

²⁴Onuştan söleerim sizä: Ne dä isteyeceniz duada, inanın kabletmiş gibi, da olacek sizä.

²⁵Açan duada durêrsınız, eer sizdä varsaydı birkimseyä karşı bişeyiniz, baaşlayın, Gökteki Bo-banız da baaşlasın deyni sizin ka-baatlarınızı.

²⁶Eer siz baaşlamarsaydınız, Gök-teki Bobanız da baaşlamayacek si-zin kabaatlarınızı».

İsusun zaabitlii

²⁷Döndülär geeri İerusalimä. İsus, açan gezinärdi Ayoz bina aulun-da, yaklaştı büyük popazlar, bil-giçläär hem aksakallar da sordular Ona:

²⁸«Ne zaabitliklän yapêrsın bu işleri, hem kim verdi Sana bu zaa-bitlii, bunnarı yapasın?»

²⁹İsus dedi onnara: «Koyacam Bän dä sizä bir soruş. Cuvap edin Bana, sora Bän dä sizä söyleye-cäm, ne zaabitliklän yapêrim bu işleri.

³⁰İoanın vaatizlii göktän mi gel-di osa insandan mı? Cuvap edin Bana».

³¹Onnar biri-birinnän lafedärdi-lär: «Eer deyärseydik: „Göktän“, O deyecek: „Öleysä, neçin onu inan-madınız?“».

³²Ama deyärseydik: «İnsandan» – korkardılar halktan, zerâ hepsi ina-nardı, ani İoan hakına prorok.

³³Onuştan cuvap ettilär İsus-a: «Bilmeeriz». Ozaman İsus dedi: «Bän da sölämeyecäm sizä, ne zaa-bitliklän yapêrim bu işleri».

Fena baacılar

12 İsus başladı onnara sölemää örneklärlän: «Bir adam koy-du bir baa, dolayladı aullan, kazdı er üzüm taskası için, yıvdı bir bekçi külesi, sora, baayı verip baacılara, gitti başka memleketä.

²Üzüm vakıdında yolladı bir çı-rak baacılara, alsın kendi payını baa berekedindän.

³Ama baacılar tuttular onu, düü-dülär da yolladılar geeri boş ellän.

⁴Sora yolladı başka bir çırak, onun yaraladılar kafasını hem aşaa-ladılar.

⁵Yolladı taa başkasını. Baacılar onu öldürdülär. Yolladı taa çoyunu, kimisini düüdülär, başkalarını öldürdülär.

⁶Onun yanında kaldı sade bir oolu, angısını sevärdi. Bitkidä yol-ladı onu baacılara, deyip: „Beki oolumu kabledirlär ikramnan“.

⁷Ama baacılar dedilär biri-biri-nä: „Tä çorbacının oolu, haydi öldü-relim onu, da baa bizä kalacek“.

⁸Tuttular onu, öldürdülär da attı-lar baadan dışarı.

⁹Şindi ne yapacek baa çorba-cısı? Gelecek da telef edecek bu baacıları, ama baayı verecek baş-kasına.

¹⁰Ne, okumadınız mı bunu Ayoz Yazılarda: „Taş, ani ustalar sıbıttı, sonda etişti köşä taşı olsun.

¹¹Bu – Saabidän, hem pek şaş-maklı iş bizim için!“»

¹²Onnar bakardılar tutsunnar İsus-u, ama korkardılar insandan. Zerâ annadılar, ani İsus onnar için söledi bu örnä. Sora braktılar Onu da gittilär.

Hak Allaha hem Kesara

¹³Sora yolladılar İsus-a kimisini fariseylerdän hem İrodun adamna-rından, ki baksınar Onu bir laflan tutmaa.

¹⁴Gelip, onnar sordular İsus-a: «Üüredici, biz bileriz, ani Sän dooru adamsın, kimseyä pay tutmêêrsın, zerâ adamın üzünä bakmêêrsın, Al-lahın yolunu hakına üüredersin. Düş-şer mi ödemää harç Kesara osa düş-meer mi? Harç ödeyelim mi osa ödämeyelim mi?»

¹⁵İsus tanıdı onnarın ikiüzülük-lerini da dedi onnara: «Neçin Beni deneersiniz? Getirin bir dinar, ki gö-reyim onu».

¹⁶Onnar getirdilär. İsus sordu onnara: «Kimin resimi hem adı ya-zılı burada?» Onnar cuvap ettilär: «Kesarın».

¹⁷Ozaman İsus dedi: «Verin Ke-sara ne Kesarın, ama Allaha ne Al-lahın». Bu cuvabına çok şaştlar.

Dirilmäk için soruş

¹⁸Sora geldilär Ona sadukeyläär, angıları deerläär, ani yok dirilmäk, da sordular:

¹⁹«Üüredici, Moisey yazılari-na dedi bizä: „Eer birkimsey, ki-min yok uşaa, ölärsedydi, da karısı saa kalarsaydı, onun kardaşı lää-zım evlensin bu karıya da kaldır-sın uşak ölmüş kardaşıma tamızlık için“.

²⁰Vardı edi kardaş. İlkikisi ev-lendi, taa uşaa yokkan, öldü.

²¹İkincisi evlendi ona, o da uşak-sız öldü. Hep ölä üçüncüsü yaptı.

²²Edisi dä uşaksız öldülär. Hep-sindän sora öldü karı da.

²³Dirilmäk vakıdında, açan dirileceklär, angısın karısı o olacek? Zerä hepsi edi kardaş ona evliydi».

²⁴İsus cuvap etti onnara: «Yanılırsınız, zerä bilmeersiniz ne Ayo Yazıları, ne dä Allahın kuvedini.

²⁵Ölülär dirildiynän evlenmeyeceklär, ama olaceklar, nicä angillär göklerdä.

²⁶Ölülerin dirilmesi için okumadınız mı Moiseyin kiyadında, neredä laf gider yanar gümä için, ne dedi Allah ona: „Bän Avraamın Allahı, İsaakın Allahı hem İakovun Allahıyım“.

²⁷Allah – diil ölülerin Allahı, ama dirilerin. Ölä ki siz sarp yanılırsınız».

En büyük sınırlamak

²⁸Bilgiçlerdän birisi, işidip onnarın dartaşmaklarını da görüp, ani İsus ıslää cuvap etti, yaklaştı Ona da sordu: «Angı sınırlamak en büyük?»

²⁹İsus cuvap etti: «İlk sınırlamak var bu: „Seslä, İzrail, Saabi Allah – bizim bir Saabimiz!

³⁰Seväsin Saabi Allahını bütün üräännän, bütün canınnan, bütün aklınnan hem bütün kuvedinnän“. Tä budur ilk sınırlamak!

³¹İkincisi bu: „Seväsin yakın olanını, nicä kendini“. Bunnardan taa büyük sınırlamak yok».

³²Bilgiç dedi Ona: «İslää, Üre-dici, dooru söledin, ani var bir Allah, hem yok başka allah, Ondan kaarä.

³³Onu sevmää bütün üreklän, bütün fikirlän, bütün canınnan,

bütün kuvedinnän, hem yakın olanını sevmää, nicä kendini, bu – taa paalı, nekadar hepsi heptän yakılan hayvannar hem kurban-nar».

³⁴İsus, görüp, ani o aarifçesinä cuvap etti, ona dedi: «Diilsin sän uzak Allahın Padişahlından». Bundan sora kimsey başka kıyışmadı sorsun Ona bişey.

Hristos – kimin oolu?

³⁵Uzaldıp üüretmesini Ayoz bina içindä, İsus dedi: «Neçin bilgiç-lär deerlär, ani Hristos – Davidin oolu?»

³⁶Kendi David, Ayoz Duhtan kullanılmış, deer: „Saabi dedi benim Çorbacıma: Otur saa tarafımda, Bän koyunca Senin duşmannarını ayaklarının altına“.

³⁷Kendi David adlêêr Onu „Çorbacı“, ozaman nasıl O olabilir Davidin oolu?» Çok insan seslärdi İsus mayıllıklan.

³⁸Ürederäk onnarı, O dedi: «Korun bilgiçlerdän, angılar severlär gezmää uzun rubaylan hem beenerlär, insan selämmesin onnarı meydannarda.

³⁹Severlär oturmaa ilk skemnele-rä sinagogalarda hem ön erlerä konna- nak sofralarında.

⁴⁰Onnar kemirerlär dulların evle-rini, ama göstermäk için uzun dualar yapêrlar. Onnarın cezası çok ar olacek».

Dulun baaşı

⁴¹İsus, Ayoz bina haznası karşısında oturup, bakardı, nicä insan para haznaya koyardı. Çoyu zengin-nerdän çok koyardılar.

⁴²Geldi bir dul karı da iki lepton* koydu, ani yapêr bir kodrant.

⁴³İsus topladı üürenicilerini da onnara dedi: «Dooru söleerim sizä, bu dul karı hepsindän taa çok koydu haznaya.

⁴⁴Hepsi koydu kendi zeedelikle-rindän, ama bu karı kendi yokluundan verdi hepsini, ne vardı yaşaması için».

Bitki vakudın nişannarı

13 İsus açan çıkardı Ayoz binadan, üürenicilerindän birisi dedi Ona: «Üre-dici! Ya bak, ne gözäl taşlar hem ne gözäl yapılar!»

²İsus cuvap etti ona: «Görersin mi bu büyük yapıları? Burada kal-mayacak taş üstündä taş, hepsi yıkı-lacek».

³Açan oturardı Zeytin bayırında, Ayoz binaya karşı, Petri, İakov, İoan hem Andrey, yalnızkan, Ona sordular:

⁴«Sölä bizä, nezaman olacek bunnar, hem ne nişan gösterecek, ani bunnar hepsi tamannanacak?»

⁵Ozaman İsus onnara annatmaa başladı da dedi: «Bakin, birkimsey aldatmasın sizi.

⁶Zerä çoyu gelecek Benim adıma da deyecek: „Bänim Hristos“, da çoyunu aldadaceklar.

⁷Açan işideceniz cenk uultusu hem cenklär için haber, korkmaya-sınız. Zerä bunnar läözüm olsun, ama bu taa diil bitkisi.

⁸Zerä millet milletä karşı hem padişahlık padişahlaa karşı kalka-cek. Kimi erlerdä olacek er tepre-meleri, aaçlık /hem karışmalık/.

Bunnar duuma sancıların başlan-tısı.

⁹Ama siz esap alın kendinizä, zerä vereceklär sizi daavalara, düüye-ceklär sinagogalarda, Benim beteri-mä çıkaracaklar kullanıcıların hem padişahların önünä, ki şaatlık edä-siniz onnara.

¹⁰İlkin hepsi milletlerä läözüm nasaat edilsin İ Haber.

¹¹Açan götüreceklär sizi, daava-ya versinnär, kahırlanmayın, ne la-fedeceniz. Söleyin, ne ozaman verilecek sizä, zerä lafetmeyececeksiz, ama lafedecek Ayoz Duh.

¹²Kardaş kardaşını hem boba uşaanı ölümä verecek. Uşaklar kendi bobalarına hem analarına karşı kalkaceklar da onnarı öldürecekler.

¹³Benim adım için sizdän hepsi azetmeyecek, ama kim bitkiyädän dayanacak, o kurtulacak.

¹⁴Açan göreceğiniz dikili, neredä düşmeer, iirenç işi, ani bozgunculuk yapêr, /angısı için lafetti prorok Daniil,/ – kim okuyêr, annasın – ozaman kim olacek İudeyada, kaçsın bayırlara.

¹⁵Kim bulunacak ev üstündä, inmesin hem içeri girmesin bişey almaa.

¹⁶Kim olacek kırdä, dönmesin geeri üst rubasını almaa.

¹⁷O günnerdä vay maamul hem uşak emzirän karılara!

¹⁸Dua edin, sizin kaçmanız olma-sın kışın.

¹⁹Zerä o günnerdä ölä büyük zeet olacek, ani o vakıttan, nezamandan Allah yarattı dünneyi, şindi-yä kadar olmadı, ondan sora da olmayacak.

* 12:42 Lepton – en ufak para.

²⁰Eer Saabi kısaltmaydı o vakıdı, kimsey kurtulamayaceydı. Ama seçilmişlerin hatırı için, angıların seçti, Saabi o vakıdı kısalttı.

²¹Ozaman eer birkimsey deydäseydi sizä: „Tä, Hristos burada!“ eki „Tä, Hristos orada!“, inamayın.

²²Zerä peydalanacak yalancı hristoslar hem yalancı proroklar. Yapacaklar nişannar hem şaşmaklı işlər, aldatsınнар deyni, olarsaydı kolay, seçilmiş olannarı da.

²³Siz korunun. Tä, Bän vakıtları sizä hepsini haberledim.

Adam Oolunun gelmesi

²⁴O günnerdä, o zeetlerdän sora gün kararacak, ay vermeyecek aydınını,

²⁵yıldızlar göktän düşecekler, hem gökün kuvetleri sarsalanacak.

²⁶Ozaman göreceklär Adam Oolunu gelärkän bulutlar içindä büyük kuvetlän hem metinniklän.

²⁷Ozaman O yollayacak angılerini da toplayacak seçilmişlerini dört taraftan, erin kenarından gökün kenarından.

²⁸İncir fidanından örnek alın. Açan dalları yımışêrlar, hem yaprakları eşererlär, bilersiniz, ani yaz yakın.

²⁹Hep ölä, siz dä açan göreceniz bunnarı olurkan, biliniz, ani bu iş* yakın, artık kapuda.

³⁰Dooru söleerim sizä, ani bu boy insan geçmeyecek, hepsi bunnar tamannanmayınca.

³¹Gök hem er geçecek, ama Benim sözlerim geçmeyecek.

Gün hem saat bilinmeer

³²O günü hem o saadı kimsey bilmeer: ne angillär göktä, ne dä Ool, ama salt Boba.

³³Bakın, kuşku olun, /dua edin,/ zerä bilmeersiniz, nezaman o vakıt gelecek.

³⁴Bu – bir adam gibi, ani yola yollanêr, evini çıraklarına brakêr, herkezinä cuvapçılık hem iş verer, ama bekçiyä, kuşku beklesin, sımarlêêr.

³⁵Onuştan kuşku olun, zerä bilmeersiniz, nezaman gelecek evin çorbacısı, beki avşamnen, beki gecä yarısı, beki horoz ötmesindä, beki sabaalän.

³⁶Bakın, ansızdan gelip, sizi uyuyar bulmasını.

³⁷Ne söleerim sizä, söleerim hepsinä: Kuşku olun».

İsusu kollêrlar öldürmää

14 İki gün kaldıydı Paskellä hem Hamursuz yortuyadan. Büyük popazlar hem bilgiçlär aarardılar kolaylık, nicä İsus şalvirliklän tutsunnar da öldürsünär.

²Ama deydärlär: «Sade olmaz yortu günnerindä, ki olmasın karışmalık insan içindä».

Bir karı yaalêêr İsususu

³Açan İsus bulunardı Vifaniya küüyündä, lepralı Simonun evindä sofrada, geldi bir karı ak mermer kap içindä paalı, temiz nard kokuluunnan. O kırdı kabı da kokuluu döktü İsusun başına.

⁴Onnardan kimisi üfkelendilär da biri-birilerine dedilär: «Ne lääzımdı zän etmää bu kokuluu?»

⁵Bu kokuluu vardı nasıl satmaa üçüz dinardan zeedeyä da parayı fukaaralara vermää». Başladılar takazalamaa o karıyı.

⁶Ama İsus dedi: «Brakın raada onu. Neçin gücendirersiniz? O yaptı bir yakışıklı iş Benim için.

⁷Zerä fukaaralar her zaman sizin olaceklar. Nezaman isteyeceğiniz, var nicä yapasınız iilik onnara. Ama Bän her zaman sizinnän olmayacam.

⁸Bu karı yaptı, ne yapabildi, vaktça Benim güüdemi yaaladı, gömülmäk için hazır olsun.

⁹Dooru söleerim sizä, ani bütün dünnedä, neredä İ Haber nasaat olacek, bu karının yaptı sölenecek, da ona anılmak olacek».

İuda satêr İsususu

¹⁰İuda İskariot, oniki üreñicilerdän birisi, gitti büyük popazlara, satısın İsususu.

¹¹Onnar, açan bunu işittilär, sevindilär da gümüş ona verdilär. Sora İuda aarardı uygun vakıt, ki İsususu satısın.

Paskellä sofrası

¹²Hamursuz yortunun ilk günündä, açan kesilirdi Paskellä kuzusu, İsususu Onun üreñicileri dedilär: «Neredä isteersin Paskelleyi imää? Gidelim, hazırlayalım».

¹³Ozaman O yolladı iki üreñicisini, deyip onnara: «Gidin kasabaya. Sizä karşı çıkacak bir adam, ani götürececek bir testi su. Gidin onun ardına,

¹⁴nereyi o girecek, da deyin ev çorbacısına: „Üreñici sorêr: Neredä konak odası, angısında iyecäm Paskelleyi üreñicilerimmän?“

¹⁵O gösterecek sizä üst katta bir büyük oda, hazır, döşenmiş. Orada hazırlayın bizä Paskelleyi».

¹⁶Üreñicilär çıkıp gittilär kasabaya da buldular hepsini ölä, nicä söledi. Orada hazırladılar Paskelleyi.

¹⁷Avşamnen İsus geldi onikisinnän barabar.

¹⁸Açan onnar oturdular sofraya da iyärdilär, İsus dedi: «Dooru söleerim sizä, sizdän birisi, ani şindi Benimmän iyer, Beni satacak».

¹⁹Onnar kahırladılar da başladılar biri-biri ardı sora Ona sormaa: «Acaba diilim mi bän?»

²⁰Ama İsus onnara cuvap etti: «Saticı – onikinizdän birisi, angısı benimmän bilä banêr ekmeeni çini içinä.

²¹Hakına, ani Adam Oolu gider, nicä Onun için yazılı. Ama vay o adama, kimdän Adam Oolu satılêr! Ona taa ii olaceydı, hiç duumasın».

Komka

²²Açan onnar iyärdilär, İsus aldı bir ekme, iisözledi, kırdı da verdi üreñicilerine, deyip: «Alın /da iyin/, bu – Benim güüdäm».

²³Sora aldı çölmää, şükür etti Allahı, verdi onnara, da hepsi ondan içti.

²⁴İsus dedi: «Bu – Benim kanım, /eni/ baalantının kanı, ani döküler çoyu için.

²⁵Dooru söleerim sizä, ani Bän şindän sora içmeyeçäm çotuk

* 13:29 Bu iş – yada «O».

meyvasından o günä kadar, açan içecäm taazesini Allahın Padişahlında».

²⁶Çaldılar bir psalma da gittilər Zeytin bayırına.

Petrinin atılması için haber

²⁷İsus onnara dedi: «Hepsiniz /bu gecä Benim betirimä/ sürçeceniz, zerä var yazılı: „Uracam Güdücüyü, da koyunnar daalacek“.

²⁸Ama dirilmektän sora sizdän öncä Galileyaya gidecäm».

²⁹Petri Ona dedi: «Artık hepsi dä sürçärseydi, bän hep okadar sürçemeyecäm».

³⁰İsus ona dedi: «Dooru söleirim sana, ani büün, bu gecä, iki sıra horoz ötücä, sän üç sıra atılacan Bendän».

³¹Petri, sora taa pek konup, baalandı: «Eer läüzim olarsaydı öleyim da Seninnän, hep okadar atılmam Sendän». Bölä lafetti kalani da.

İsus Gefsimani başçesindä

³²Onnar geldilər bir erä, adı Gefsimani. İsus dedi üürenicilerine: «Oturun burada, Bän orada dua edecäm».

³³Sora aldı yanına Petriyi, İakovu hem İoanı da başladı titsinnenmää hem pek zeetlenmää.

³⁴Ozaman dedi onnara: «Canım kahırlı ölümädän. Kalın burada da kuşku olun».

³⁵Sora gitti biraz taa ileri, kapandı erä da başladı dua etmää, ani, eer varsaydı nicä, geçsin Ondan bu saat.

³⁶O dedi: «Avva, Bobam Benim! Hepsini Sän var nicä yapasın.

Eer varsaydı nicä, aşirt Bendän bu acı çölmä. Hep okadar olsun diil ölä, nicä Bän isteerim, ama nicä Sän».

³⁷Sora geldi üürenicilerine, buldu onnarı uyuyar da dedi Petriyä: «Simon, sän uyuyêrsın? Bir saat baarlem kuşku duramadın?

³⁸Kuşku olun da dua edin, ki denemeyä düşmeyêsiniz. Duh havez, ama ten kuvetsiz».

³⁹Sora gitti enidän da dua etti, deyip hep o lafları.

⁴⁰Enidän geldi da buldu onnarı uyuyar, zerä uykudan aarlaşmıştı gözleri. Onnar bilmärdilər, ne cuvap etsinnär.

⁴¹Geldi üçüncü sıra da dedi onnara: «Siz hep taa uyuyêrsınız hem dinnenersiniz mi? Etär, saat geldi! Tä, Adam Oolu veriler günahkerlerin elinä.

⁴²Kalkın, gidelim! Tä, Benim satıcım yaklaştı!»

İsus tutulêr

⁴³İsus taa lafedärkän, geldi İuda, onikisindän birisi, hem onunnan barabar çok insan kılıçlarlan hem moçugalarlan, yollanmış büyük popazlardan, bilgiçlerdän hem aksakallardan.

⁴⁴Satıcı verdiydi onnara butürlü nişan: «Kimi öpecäm, Odur İsus. Onu alın da, sıkı tutup, götürün».

⁴⁵İuda, gelip, çabuk yaklaştı İsus da dedi: «Üüredici!», sora öptü Onu.

⁴⁶İnsannar, uzadıp ellerini, tuttular İsus.

⁴⁷Onun yanından birisi çıkardı kılıcı, urdu baş popazın çıraana da kesti onun kulaanı.

⁴⁸İsus dedi onnara: «Siz çıktınız Beni tutmaa, nicä bir haydudu, kılıçlarlan hem moçugalarlan.

⁴⁹Her gün sizinnän bulunurdum Ayoz binada, üürederäk insanı, da tutmadınız Beni. Ama Ayoz Yazılar läüzim tamannansinnar».

⁵⁰Ozaman hepsi üüreniciler braktilar Onu da kaçtilar.

⁵¹Bir genç olan, sarılı salt bir keten bezlän, gidärdi Onun ardına. Onu da tuttular.

⁵²Ama o braktil bezi da çıplak kaçtı.

İsus Sinedrionun önündä

⁵³Baş popazın evindä, nereyi götürdülär İsus, toplandılar hepsi büyük popazlar, aksakallar hem bilgiçler.

⁵⁴Petri yırıktan-yıraa gitti ardlarına baş popazın aulunadan. O oturdı bekiçilärlän da yısınardı ateştä.

⁵⁵Büük popazlar hem bütün Sinedrion aarardılar İsus karşı saatlık, ki veräbilsinnär Onu ölümä, ama bulamardılar.

⁵⁶Çok insan Ona karşı yalancı saat oldular, ama saatlikları biri-birinä karşıydı.

⁵⁷Sonda birkaç adam kalktı da yalancı saat oldu Ona karşı, deyip:

⁵⁸«Biz işittik, nicä O deyärdi: „Bän yıkacam bu adam elinnän yapılmış Ayoz binayı, da üç günä kadar enidän kaldıracam başka bir bina, diil adam elindän yapılı“».

⁵⁹Ama hep okadar saatlikları biri-birinä karşıydı.

⁶⁰Ozaman baş popaz kalktı onnarın arasından da sordu İsus: «Sän

hiç cuvap etmeyecän mi? Nedir bu saatliklar, ani Sana karşı ediler?»

⁶¹Ama O susardı da bişey cuvap etmärdi. Baş popaz sordu taa bir sıra: «Sänsin mi Hristos, iisözlenmiş Allahın Oolu?»

⁶²İsus cuvap etti: «Bänim, hem siz göreceniz Allahın Oolunu, oturrarkan Kudretlinin* saa tarafında hem gelärkän gök bulutlarinnan».

⁶³Baş popaz yırttı kendi rubalarını da dedi: «Ne läüzim bizä taa başka saat?

⁶⁴Siz kendiniz işittiniz kötüleme-yi, ne deyeceniz?» Onnar hepsi kaabaatlı buldular İsus ölümä.

⁶⁵Kimisi başladı Ona tükürmä. Baaladılar gözlerini, yumuruklardılar, sora sorardılar: «Pro-rokluk et, kim urdu!» Sonda bekiçilär, alıp aralarına, şamarladılar Onu.

Petri atulêr İsusstan

⁶⁶Açan Petri aşada aul içindä oturardı, baş popazın bir izmetçi-ykası geldi.

⁶⁷O gördü Petriyi, angısı ateştä yısınardı, baktı uz onun üzünä da dedi: «Sän dä Nazaretli İsuslan bulunardın».

⁶⁸Ama Petri dedi, atılarak: «Bilmeirim hem annamêırım, ne iş için sän lafedersin», da dışarı çıktı tokatlar yanına. Bu vakit horoz öttü.

⁶⁹Bundan sora izmetçi-yka enidän gördü onu da genä başladı sölemä orada durannara: «Bu adam da onnardan birisi».

⁷⁰Petri enidän atıldı. Birazdana orada durannar genä dedilər Petriyä:

* 14:62 Kudretli – güçlü Allah.

«Aslı, sän onnardansın, zerä sän dä galileyahıysın, /senin laflarından tanıñêr/».

⁷¹Petri başladı betvaylan emin etmää: «Hiç tanımêrim bu Adamı, Angısı için siz lafedersiniz».

⁷²Taman o vakıt horoz öttü ikinci sıra. Petri aklına getirdi İsusun sözlerini: «Horoz iki kerä ötüncä, sän üç kerä Bendän atılacın». O başladı acı-acı aalamaa.

İsus

kullanıcı Pilatın önündä

15 Çin-sabaalän büyük popazlar, aksakallar, bilgiçler hem bütün Sinedrion toplanıp-annaştılar, baalayıp İsusunu, götürdülär da verdilər Pilata.

²Pilat sordu Ona: «Sänsin mi İudeylerin Padişahı?» İsus cevap etti: «Ölä, nicä söleersin».

³Büyük popazlar çok türlü kabaatlardılar Onu.

⁴Pilat enidän sordu: «Neçin cevap etmeersin? Bak, ne kadar çok kabaatlandırêrlar Seni».

⁵Ama İsus artık hiç cevap etmedi, bu beterä Pilat pek şaştı.

İsus hem Varavva

⁶Her Paskellä yortusunda Pilat kolverärdi bir kapancıyı kapandan, kimi insan istärdi.

⁷Ozaman kapanda birisi kapalıydı, adı Varavva, öbür kalkıntıcılar, ani barabar kalkıntıda adam öldürdüydülär.

⁸İnsan kalktı da başladı yalvarmaa Pilata, yapsın, nicä her zaman yapardı Paskellä yortusunda.

⁹Pilat sordu onnara: «İsteersiniz mi, kolvereyim sizä İudeylerin Padişahını?»

¹⁰Zerä bilärdi, ani büyük popazlar Onu haseetliktän daavaya verdidydülär.

¹¹Ama büyük popazlar debeştirädilär insanı, istesinnär, ki kolversin Varavvayı, ama diil İsusunu.

¹²Pilat enidän sordu onnara: «Öleysä, ne yapayım Onunnan, Kimä deersiniz İudeylerin Padişahı?»

¹³Onnar enidän baardılar: «Ger Onu stavroza!»

¹⁴«E ne kötülük yaptı?» – sordu Pilat. Ama onnar çektilär taa pek baarmaa: «Ger Onu stavroza!»

¹⁵Pilat, bakarak beendirsın kendini insana, kolverdi Varavvayı, ama İsusunu kamçılıyıp, verdi, stavroza gersinnär.

Askerlär

gülmä alêrlar İsusunu

¹⁶Askerlär götürdülär İsusunu kullanıcının binasına, başka laflan, Pretoriuma*, da orayı topladılar bütün polku.

¹⁷Giidirdilär Onu ergivan rubaylan, ördülär tikenni çalidan bir fenet da koydular Onun başına.

¹⁸Sora başladılar selännemää Onu da demää: «Seläm Sana, İudeylerin Padişahı!»

¹⁹Düüdülär sopaylan başına, tükürdülär da, diz çöküp, baş iildirdilär Ona.

²⁰Gülmä aldıktan sora, soyundurdular ergivan rubayı, giidirdilär Kendi rubalarını da götürdülär Onu, stavroza gersinnär.

İsusunu gererlär stavroza

²¹Oradan geçän birisini, adı Kirineli Simon, Aleksandrunun hem Rufun bobası, angısı gelärdi kırdan, zorladılar, götürsün İsusunu stavrozunu.

²²Götürdülär İsusunu o erä, ani adı Golgofa, annaması «baş kemii eri».

²³Verdilär, içsin şarap, karışık smirnaylan, ama O istämedi.

²⁴Sora Onu stavroza gerdilär da payettilär rubalarını, atıp çetelä, ki bilsinnär, kimä ne düşecek.

²⁵Açan gerdilär Onu, dokuzuncu saatı*.

²⁶Başı üstündä yazılıydı Onun kabaatı: «İudeylerin Padişahı».

²⁷Onunnan barabar stavroza gerdilär iki haydut: birisini saa, öbürünü sol tarafına.

²⁸Butakım tamannandı Ayoza Yazı, ani deer: «Koydular Onu zaksuzların sayısına»/

²⁹Oradan geçennär kötülärdilär Onu da, başlarını sallayarak, deyärdilär: «Sän, ani yıkêrsın Ayoza binayı da üç gündä enidän yapêrsın,

³⁰kurtar Kendini, in erä stavrozdand!»

³¹Hep ölä büyük popazlar hem bilgiçler gülmä alardılar Onu, deyip biri-birinä: «O başkalarını kurtardı, ama Kendini kurtaramêr!»

³²Hristos, İzrailin Padişahı, insin erä stavrozdand, görelim da inanalım». İsuslan stavroza gerili olanar da kötülärdilär Onu.

İsus öler

³³Bütün memlekettä altıncı saat dokuzuncu saada** kadar oldu karannık.

³⁴Dokuzuncu saatta İsus büyük seslän baardı: «Elohi! Elohi! Lema şevaktani?» Annaması: «Allahım! Allahım! Neçin Beni braktın?»

³⁵Kimisi orada olannardan, işidip bu lafları, dedilär: «Tä, O İliyayı çaarêr».

³⁶Birisi gitti kaçarak, bandırdı bir sünker işi şaraba da, takıp bir sopaya, verdi içsin, deyip: «Durun, bakalım, gelecek mi İliya, indirsın Onu».

³⁷İsus pek baardı da verdi duhunu.

³⁸Ayoza binanın içindä perdä yırtıldı iki parçaya, yukardan aşaa kadar.

³⁹Asker üzbaşısı, angısı İsusunu önündä durardı, açan gördü, ani bölä /baarıp/ duhunu verdi, dedi: «Hakına, bu Adam Allahın Ooluydu!»

⁴⁰Onnardan başka orada vardı karılar, ani uzaktan-uzaa siiredirdilär: Mariya Magdalina, Mariya, küçük İakovun hem İosifin anası, hem Salome,

⁴¹angıları gidärdilär İsusunu ardına, açan Galileyadaydı, da izmet edärdilär Ona, hem çok başka karılar da, angıları geldiydilär Onunnan barabar İerusalimä.

İsusunu gömerlär

⁴²O gün cumaa günüydü, açan läläzimdi hazırlansınar cumertesi için. Artık avşam olurdu.

⁴³Onuştan geldi İosif, Arimafeya kasabasından, Sinedrionun geçimni bir eki, angısı beklärdi Allahın Padişahlını. O kıyışıp gitti Pilata da iste di İsusunu güüdesini.

* 15:16 Pretorium – kullanıcının rezidençiyası.

* 15:25 Dokuzuncu saat – saat 15. ** 15:33 Saat 12-15.

⁴⁴Pilat şaştı, ani İsus bukadar tez öldü. O çaardı asker üzbaşını da sordu: «Çoktan mı öldü?»

⁴⁵Açan annadı üzbaşından işin aslısını, izin etti, İosif alsın İsusun güüdesini.

⁴⁶İosif satın aldı ketendän bir çarşaf, indirdi erä güüdeyi, sardı keten çarşafı da koydu mezar içinä, ani oyuluydu kanarada, sora yuvarladı bir taş mezarın aazına.

⁴⁷Mariya Magdalina hem Mariya, İosifin anası, gördülär, nereyi güüde koyuldu.

İsus diriler

16 Açan geçti cumertesi, Mariya Magdalina, Mariya, İakovun anası, hem Salome satın aldılar kokuçluk, ki gitsinnär da yaalasınnar İsusun güüdesini.

²Çin sabaalän, haftanın ilk günü*, açan gün duuardı, onnar geldilär mezara.

³Biri-birinnän lafedärdilär: «Kim acaba aktaracak bizä mezarın aazından taşı?»

⁴Açan kaldırdılar bakışlarını, gördülär, ani taş aktarılı bir tarafa. O pek büyük taşı.

⁵Açan girdilär mezar içinä, gördülär bir genç olanı, angısı otururdu saa tarafta, giyimni biyaz rubaylan. Karılar korkudan daptur geldilär.

⁶O dedi onnara: «Korkmayın! Siz aarêrsınız Nazaretli İsus, Angısını stavroza gerdilär. O dirildi da yok burada. Tä eri, neredä koyuluydu.

⁷Gidin da söyleyin Onun üürecilerine hem Petriyä, ani O gi-

der sizdän öncä Galileyaya. Orada göreceniz Onu, nicä sölediymi sizä».

⁸Karılar, mezardan çıkıp, kaçtilar, zerä titirärdilär hem şaşmaklan doluydular, da korkudan kimseyä bişey sölämedilär.

İsuslan buluşmak

⁹İsus, dirildiktän sora, haftanın ilk günü sabaalän, ilkin gösterildi Mariya Magdalınaya, angısından çıkardı edi fena duh.

¹⁰Mariya gitti da söledi onnara, kim Onunnan barabardı, angıları aalardılar hem sızlardılar.

¹¹Ama onnar, açan işittilär, ani İsus dirildi, da Mariya Onu gördü, inanmadılar.

¹²Bundan sora İsus onnardan başka ikisinä gösterildi başka türlü, açan gidärdilär bir küüyä dooru.

¹³Onnar döndülär geeri da söledilär kalanına, ama onnari da inanmadılar.

¹⁴Sonda, açan sofrada iyärdilär, İsus onbir üürecisine gösterildi. Onnari inansızlık hem inatlık beterinä azarladı, zerä inanmadılar onnari, kim gördü Onu dirilmesindän sora.

İsusun son sınırlaması hem gökâ kalkması

¹⁵İsus onnara dedi: «Gidin bütün dünneyä da nasaat edin İ Haberi hepsi insana.

¹⁶Kim inanecek da vaatiz olacak, o kurtulacak, ama kim inanmayacak, kabaathı kalacak.

¹⁷Butürlü nişannar inancıları geçirecek: fena duhları Benim adımnan uuradaceklar, eni dillerdä lafedaceklär,

¹⁸yılan ellerinä alaceklar. Zihirli bişey içärsedilär, onnara zarar olmayacak. Koyaceklar ellerini hastaların üstünä, da hastalar saa olaceklar».

¹⁹Bunnari sölediktän sora Saabi İsus gökâ alındı da Allahın saa tarafında oturdu.

²⁰Ama onnar gittilär da hererdä nasaat ettilär. Saabi onnara yardım edärdi hem laflarını kaavilärdi nişannarlan, ani sora yapılırdı. Amin./

* 16:2 Haftanın ilk günü – pazar günü.